

cultuur is de basis!

Stimuleren van een *bruisend* en
vernieuwend aanbod in Stad en
Ommeland

Uitvoeringsprogramma
cultuur

Provincie Groningen

2025 - 2028

“Cultuur verbindt ons, geeft ons identiteit en draagt bij aan het welzijn van ons als Groningers. Het uitvoeringsprogramma markeert een belangrijke stap in de versterking en vernieuwing van ons culturele landschap.”

Cultuur is een essentieel onderdeel van wie we zijn. Het verbindt ons, geeft ons identiteit en draagt bij aan het welzijn van ons als Groningers. Cultuur biedt ons de mogelijkheid verhalen te vertellen en tradities te behouden, maar ook nieuwe perspectieven te ontwikkelen en uitdagingen aan te gaan. Juist in tijden van maatschappelijke verandering is cultuur een bron van inspiratie en veerkracht.

Het is daarom ook met grote trots dat wij dit programma van de provincie Groningen aan u presenteren. Het uitvoeringsprogramma markeert een belangrijke stap in de versterking en vernieuwing van ons culturele landschap. Groningen staat bekend om haar rijke cultuurhistorie, creativiteit en innovatie. We hebben een unieke positie in Nederland, en met dit programma leggen we een basis voor de komende jaren om onze cultuursector verder te laten bloeien: lokaal, regionaal en (inter)nationaal.

Onze provincie is rijk aan culturele diversiteit, met een breed scala aan instellingen, gezelschappen, festivals en makers. Van de beeldbepalende instellingen in de Stad tot verbindende initiatieven in dorpen en wijken. Elke dag weer werkt men hier aan prachtige producties en initiatieven, die lokaal, landelijk en zelfs internationaal indruk maken. Cultuur heeft ook aanwijsbare economische impact. Bezoek aan culturele evenementen en musea geven een economische impuls aan de vrijetijdseconomie. Meer bezoekers betekent meer uitgaven in de Groninger economie en dit draagt weer bij aan de brede welvaart van de Groninger bevolking. We zien ook dat de culturele sector in Groningen, net als elders in Nederland, te maken heeft met uitdagingen. De nasleep van de coronapandemie, de druk op financiële middelen en de toenemende vraag naar geschikt personeel en digitale transformatie vragen een doordachte en toekomstgerichte aanpak.

Dit uitvoeringsprogramma bouwt voort op het vorige, waarin we hebben samengewerkt met de

Groninger gemeentes, culturele instellingen, makers, kunstenaars en maatschappelijke partners. We hebben naar hen geluisterd, hun zorgen gehoord en hun ideeën meegenomen. We blijven inzetten op drie ambities: een bruisend aanbod in de gehele provincie, cultuur voor iedereen en een sterke positie voor ons erfgoed.

Toegankelijkheid is een belangrijk uitgangspunt. Cultuur moet voor iedereen bereikbaar zijn, ongeacht leeftijd, achtergrond of woonplaats. In de provincie Groningen willen we de drempels verlagen, zodat elke inwoner – van de stad Groningen tot de kleinste dorpen in de Ommelanden – toegang heeft tot cultuur. Dit doen we door te investeren in infrastructuur en mobiliteit, maar ook door bij te dragen aan divers en inclusief aanbod dat iedereen aanspreekt. We zetten ons in voor initiatieven die cultuureducatie en -participatie bevorderen, want we weten dat het stimuleren van creativiteit bij jongeren de basis legt voor een cultureel rijkere toekomst en een flexibel en innovatief werknemerschap.

Cultuur mag niet enkel geconcentreerd zijn in de stad Groningen; ook de omliggende dorpen en regio's verdienen een bloeiend cultureel leven. Daarom ondersteunen we initiatieven die cultuur naar de mensen brengen, of dat nu via festivals en theatervoorstellingen of tentoonstellingen en ruimtelijke kunstwerken is. We stimuleren samenwerking tussen stedelijke en regionale partijen om zo een sterke, samenhangende culturele infrastructuur te realiseren.

Dit programma stippelt de koers uit voor een levendige, inclusieve en veerkrachtige cultuursector in Groningen. De komende jaren staan in het teken van samenwerking, vernieuwing en groei. Wij willen graag alle betrokkenen bedanken voor hun bijdrage en inzet. Samen zetten we cultuur in Groningen op de kaart en zorgen we ervoor dat deze provincie een plek blijft waar creativiteit, kunst en erfgoed floreren.

Namens het College van Gedeputeerde Staten,

**Tjeerd van Dekken,
gedeputeerde Kunst & Cultuur**

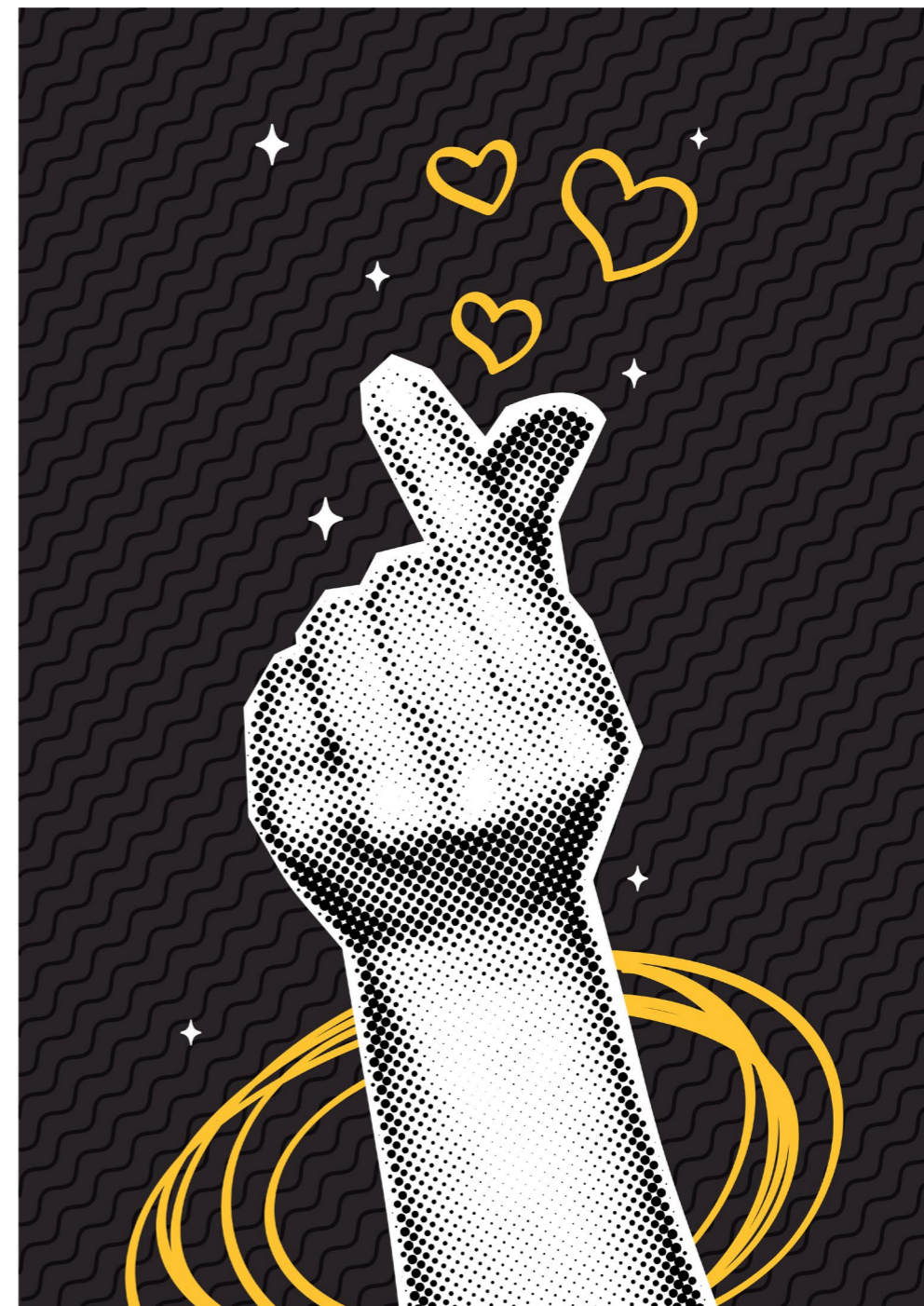
1. Cultuur is de basis! Van beleidskader naar uitvoeringsprogramma	6
1.1 Ambities en strategieën	8
1.2 Samenwerking met de gemeente Groningen	8
1.3 Recente ontwikkelingen	10
1.4 Adviestraject Kunstraad Groningen	14
1.5 Adviesrapport Kunstraad: Vele kunsten op goede grond	14
1.6 Keuzes in het Uitvoeringsprogramma 2025-2028	14
1.7 Vervolgproces	16
2. Strategieën	18
2.1 Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing	20
2.2 Samenleven met cultuur	21
2.3 Overal cultuur	22
2.4 Thuis in Groningen	22
3. Instellingen, regelingen, instrumenten voor uitvoering	24
3.1 Provinciale steunfuncties	26
3.2 Cultuurpijlers	35
3.3 Overige meerjarige subsidies	40
3.4 Overige instellingen	42
3.5 Subsidieregelingen	43
3.6 Beleidsinstrumenten	46
3.7 Beleidsvoornemens	54
4. Begroting	56
5. Toelichting op instellingen overige meerjarige subsidies	64

Leeswijzer

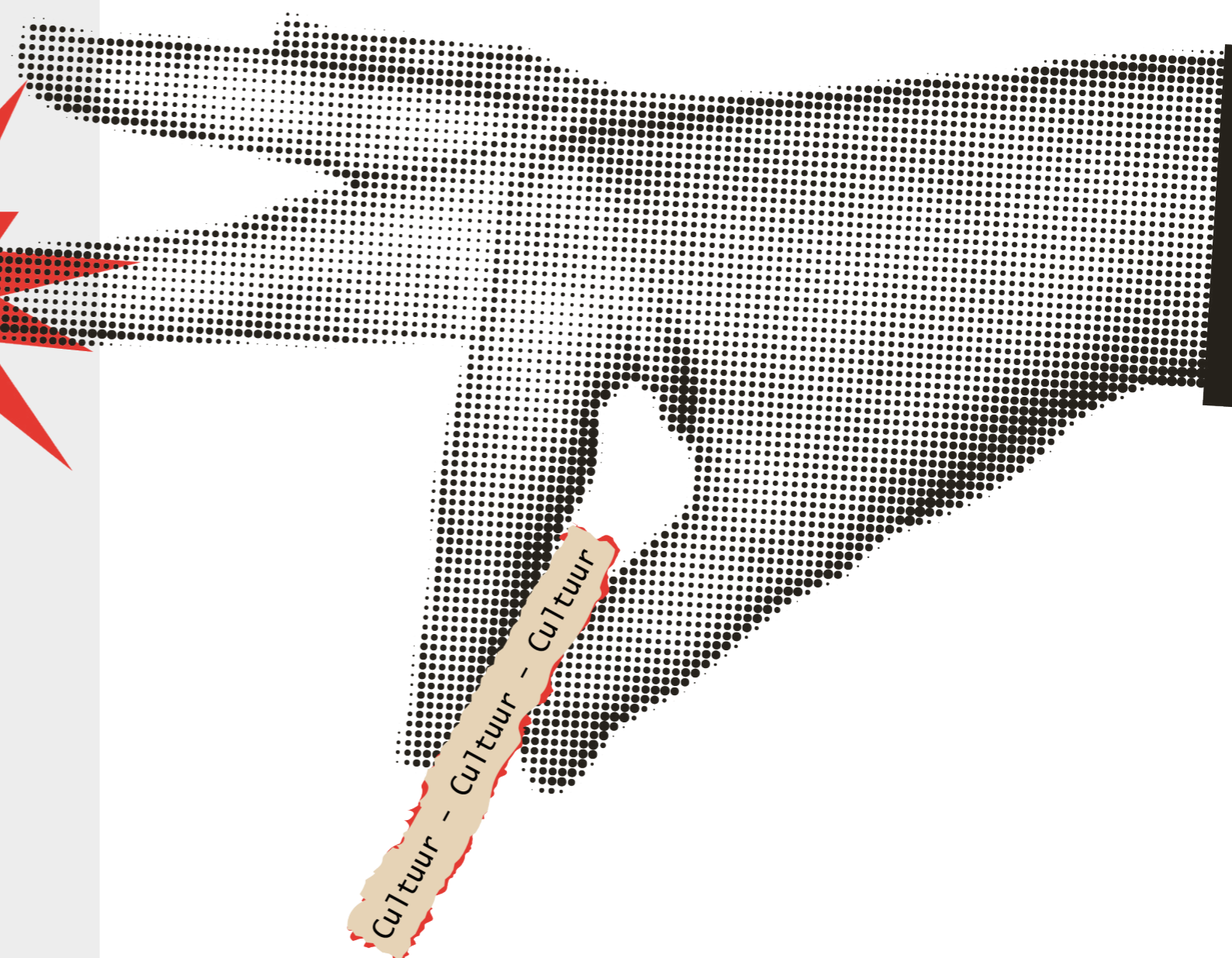
In dit uitvoeringsprogramma staan we eerst stil bij ons bestaande beleidskader en andere ontwikkelingen binnen de provincie, de samenwerking met de Gemeente Groningen en het proces dat we met de Kunstraad Groningen hebben doorlopen. Tevens benoemen we enkele landelijke beleidsontwikkelingen die invloed kunnen hebben op ons uitvoeringsprogramma. Ook staan we kort stil bij de kansen die Nij begun biedt.

Vervolgens zoomen we in op de ambities van ons uitvoeringsprogramma. In het bijzonder focussen we op de strategieën waarlangs we die ambities willen behalen en lichten we enkele keuzes toe. Vervolgens beschrijven we onze meerjarige subsidierelaties met steunfuncties en cultuurpijlers, onze subsidieregelingen en overige instrumenten. Per onderdeel vermelden we wat de komende jaren gaan doen. We staan tevens stil bij de kansen die we zien en benoemen verschillende beleidsvoornemens.

We besluiten het uitvoeringsprogramma met de begroting 2025-2028 en een overzicht van alle meerjarige subsidies die we in deze periode verstrekken aan uitvoerende kunst- en erfgoedinstellingen.

1. Cultuur is de basis!

Uitvoeringsprogramma cultuur
2025-2028

1. Cultuur is de basis!

Van kader naar uitvoeringsprogramma

Sinds 2021 werkt de provincie Groningen met de Kadernota Cultuur 2021-2028 'Wij zijn cultuur!'. Hierin hebben wij ambities en strategieën voor deze beleidsperiode beschreven. In het eerste uitvoeringsprogramma, dat liep van 2021 tot 2024, hebben we aangegeven hoe de strategische ambities nader vorm krijgen, welke strategieën we daarvoor inzetten en hoe wij keuzes maken voor de inzet van middelen.

Dit uitvoeringsprogramma bestrijkt de periode 2025-2028. Het kader is niet veranderd, de wereld om ons heen wel. Onze ambities en de daarbij behorende strategieën staan nog altijd overeind. We menen dat continuïteit van beleid het meest recht doet aan de inzet waarmee we in 2021 zijn gestart, het meest aansluit op de wensen en behoeftes in de cultuursector en het meeste bijdraagt aan het culturele leven van de Groninger in Stad en Ommeland.

In het nieuwe uitvoeringsprogramma zetten we daarom in op continuïteit van beleid. Dat betekent dat we de samenwerking met de provinciale steunfuncties en de cultuurpijlers voortzetten en de meerjarige subsidie aan tientallen culturele instellingen continueren. Succesvolle specifieke subsidieregelingen blijven bestaan en de inzet op een aantal specifieke onderwerpen blijft gehandhaafd.

We nemen recente ontwikkelingen binnen en buiten de provincie uiteraard wel mee in de nadere uitwerking van het uitvoeringsprogramma en zetten accenten op basis van nieuwe inzichten en geleerde lessen.

1.1 Ambities en strategieën

In de kadernota *Wij zijn cultuur!* zijn onze ambities voor het provinciale cultuurbeleid geformuleerd. Deze ambities zijn nog onverminderd van kracht. We streven naar:

1. **Cultuur voor iedereen**
2. **Een bruisend en vernieuwend aanbod in Stad en Ommeland**
3. **Ontwikkeling, behoud en versterking van de kwaliteit van het erfgoed, het landschap en de leefomgeving.**

We presenteren in de kadernota vier strategieën om onze ambities te realiseren. Dat zijn:

1. **Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing**
2. **Samenleven met cultuur**
3. **Overal cultuur**
4. **Thuis in Groningen**

Nadere toelichting op de ambities staan in het gepubliceerde beleidskader; op de vier strategieën zullen we verderop in dit uitvoeringsprogramma nader in gaan.

1.2 Samenwerking met de gemeente Groningen

Acht jaar geleden zijn we een intensievere samenwerking met de gemeente Groningen aangegaan met als doel gezamenlijk cultuurbeleid vorm te geven. Dit vereenvoudigt het subsidieproces voor culturele instellingen. In de samenwerking stemmen we inhoudelijke onderwerpen met elkaar af, en streven we naar effectieve inzet van tijd en middelen. De samenwerking is van grote toegevoegde waarde.

De gemeenteraad van Groningen stelde op 30 oktober 2019 de kadernota cultuur vast, *Kunst en Cultuur voor iedereen*. De gemeente formuleert daarin drie ambities:

1. **Kunst en cultuur voor iedereen**
2. **Een bruisende stad**
3. **Een City of Talent**

De strategieën om deze ambities te realiseren, zijn als volgt benoemd:

1. **Een sterke basis**
2. **Ruim baan voor talent en vernieuwing**
3. **Samenleven met cultuur**
4. **Overal cultuur**

De provincie heeft met 'Thuis in Groningen' een eigen strategie benoemd. De gemeente kiest nadrukkelijk voor het stimuleren van talent(-ontwikkeling). Naast deze eigen strategieën van provincie en gemeente bestaat inhoudelijk veel overlap in ambities en strategieën.

1.3 Recente ontwikkelingen

In het [strategisch beleidskader](#) staan onze ambities en doelen omschreven. Het beleidskader en het eerste uitvoeringsprogramma is op basis van een analyse van de toenmalige staat van cultureel Groningen opgesteld. Onder meer de coronacrisis heeft de sector, en ook het provinciaal uitvoeringsprogramma sterk beïnvloed. Veel van de toenmalige analyse staat overeind; tegelijk heeft de wereld niet stilgestaan.

In deze paragraaf schetsen we belangrijke ontwikkelingen die direct en indirect verband houden met het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2025-2028. We sluiten aan bij de drie overkoepelende langetermijnvisies van de Provincie Groningen. Verder gaan we in op ontwikkelingen bij de landelijke overheid en Rijkscultuurfondsen die van invloed zijn op ons reguliere beleid. Verder belichten we het effect van de kostenstijgingen, corona, en fair pay in de cultuursector. Nij Begun, een pakket met 50 maatregelen voor Groningen en Noord-Drenthe n.a.v. de parlementaire enquête, waaronder de sociale en de economische agenda, biedt een kans om met een plus voort te bouwen op de reguliere culturele infrastructuur in Groningen. Daarom omschrijven we kort wat Nij Begun behelst en geven we aan dat de culturele sector en de gezamenlijke overheden input bieden voor de sociale en economische agenda.

Provinciale overkoepelende visies

De Provincie Groningen ontwikkelt drie overkoepelende langetermijnvisies. Met de Leefbaarheidsvisie, de Economische Visie en de Omgevingsvisie streven we naar verbetering van de brede welvaart voor onze inwoners. Brede welvaart omvat niet alleen materiële welvaart, maar ook alles wat het leven waardevol maakt. Deze visies zijn in verschillende stadia van ontwikkeling; ze hebben echter allemaal belang voor het Uitvoeringsprogramma Cultuur.

Provinciale Economische Visie

Het beoogde maatschappelijke effect in de Economische Visie van de Provincie Groningen is verhoging van de brede welvaart van de Groningers: goed leven, werken, verdienen, leren en recreëren. Randvoorwaardelijk is dat in Groningen de basis op orde is: een sterk vestigingsklimaat met goede werkgelegenheid, ruimte voor ontwikkelingen, innovatie, kennis en investeringen, een goede bereikbaarheid en culturele en recreatieve mogelijkheden. Daartoe zet de provincie in op drie maatschappelijke doelen: het vergroten van het verdienvermogen van de Groninger economie, oftewel het verhogen van het besteedbaar inkomen van de Groninger en het verhogen van de (arbeids)productiviteit van de Groninger bedrijven; een circulaire economie waarin de waarde van producten, materialen en hulpbronnen zo lang mogelijk in stand blijft; een toekomstbestendige arbeidsmarkt en een sterk vestigingsklimaat. Daarnaast bevat de visie een specifiek perspectief voor cultuur in 2035. Cultuur is een factor van betekenis in onze regionale economie van 2035: de cultuursector levert een positieve bijdrage aan een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven en hun werknemers doordat een rijk en bruisend cultureel aanbod beschikbaar is, niet alleen in de stad maar ook in de regiokernen van de provincie. Planontwikkeling met een grote rol voor ontwerpkracht, is integraal onderdeel van grote ruimtelijke transitie.

Cultuur is in de Economische Visie op verschillende plaatsen verknoopt met andere onderwerpen, zoals vestigingsklimaat, arbeidsmarkt, digitalisering, ruimte en water, regiokernen, mobiliteit en vrijetijdseconomie. Op deze onderwerpen willen we, vanuit de basis die het uitvoeringsprogramma biedt, de samenwerking opzoeken met andere domeinen binnen de provincie en cultuur een volwaardige plek geven. Bijvoorbeeld door te stimuleren dat cultuur meegenomen wordt in de ontwikkeling van kenniscampussen, om gedurfd, iconisch en innovatief cultureel aanbod met anderen mogelijk te maken en route-ontwikkeling met culturele bestemming aan te jagen.

Provinciale Leefbaarheidsvisie

De leefbaarheid in onze provincie staat flink onder druk. Provinciale Staten hebben mede daarom in 2024 besloten een Leefbaarheidsvisie te ontwikkelen via de volgende definitie voor leefbaarheid: "Leefbaarheid is goed wonen, goed werken en goed leven in onze provincie. Leefbaarheid gaat over goede en bereikbare voorzieningen, een veilige en groene woon- en leefomgeving, en een fysiek en mentaal gezonde Groningse bevolking. Voor onze inwoners vinden wij het daarom noodzakelijk om te blijven investeren in de vitaliteit en leefbaarheid van wijken, dorpen en steden, en het platteland. Doorontwikkelen en doorleren is daarbij van belang." Via de Leefbaarheidsvisie willen wij als provincie een wezenlijke bijdrage leveren aan deze verbeteringen. Aan de hand van drie kernonderwerpen – 'Gezond en Vitaal', 'Sociaal' en 'Woon- en Leefomgeving' – geven we onze ambities en doelen voor 2035 vorm. Deze ambities worden vervolgens concreet via een uitvoeringsprogramma leefbaarheid en diverse andere provinciale programma's.

Onderzoek wijst uit dat cultuur bijdraagt aan mentale gezondheid, eenzaamheid kan bestrijden, dat bibliotheekwerk een cruciale rol speelt in de aanpak van laaggeletterdheid en dat de nabijheid van culturele voorzieningen een belangrijke factor is in het meten van de ervaren brede welvaart onder inwoners. Vanuit de kracht van cultuur dragen we met dit uitvoeringsprogramma reeds bij aan doelen en ambities uit de Leefbaarheidsvisie. Daarnaast zoeken we de samenwerking op bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma leefbaarheid en andere uitvoeringsprogramma's van de provincie, bijvoorbeeld om de rol van cultuur het medisch domein te bevorderen of om vrijwilligersbeleid een gerichte impuls te geven.

Provinciale Omgevingsvisie

Ook bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie staat brede welvaart centraal. De provincie streeft ernaar dat de kwaliteit van leven ten opzichte van andere Europese regio's relatief hoog is. Dit toekomstbeeld richt zich op een gezonde, schone, veilige en duurzame leefomgeving, zonder grote veiligheidsrisico's en met een ecologisch evenwicht. De provincie wil dat inwoners in een prettige omgeving kunnen opgroeien en oud worden, waar voldoende werk, zinvolle tijdsbesteding en woningen beschikbaar zijn, en waar de ruimtelijke kwaliteit hoog is.

De Omgevingsvisie is op het moment van de totstandkoming van dit uitvoeringsprogramma nog in ontwikkeling. In de verordening die op basis van de visie gemaakt gaat worden, zullen vanuit de wettelijk taken van de provincie op het gebied van cultureel erfgoed verschillende bepalingen staan die de bescherming van de kwaliteit van het cultuurlandschap en het monumentale en karakteristieke gebouwde erfgoed beogen. We moeten blijven investeren in de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte en het leven van de mensen die er gebruik van maken. Daarbij bevorderen we de aandacht voor ontwerp, cultuur en programmering.

We zijn daarnaast van plan een culturele mapping te maken van de provincie. Op die manier maken we een nulmeting van de bestaande culturele infrastructuur in Stad en Ommeland: van museum en theater tot gebouwd erfgoed en festivals. Op die manier krijgen we inzicht in het bestaande aanbod, maar ook informatie over ruimte die beschikbaar is voor ambitieus cultureel initiatief, zoals festivals, culturele evenementen en kunstroutes met (inter)nationale uitstraling.

Cultuurbeleid: ontwikkelingen bij de landelijke overheid en Rijkscultuurfondsen

In de financieringsmix van culturele instellingen spelen de verschillende overheidslagen een belangrijke rol. Ook voor Groningen geldt dat menige instelling effect ondervindt van beslissingen die de Rijksoverheid of de Rijkscultuurfondsen nemen over meerjarige subsidiëring.

In de culturele Basisinfrastructuur van de Rijksoverheid heeft Groningen de verbeterde positie na de groei in de periode 2021-2024 vast kunnen houden in de periode 2025-2028. Acht instellingen behouden hun de subsidie (en veelal op een hoger niveau): Club Guy & Roni, Eurosonic Noorderslag, Grand Theatre, Groninger Museum, Houten Huis, NITE, Noord Nederlands Orkest, Noorderzon. Provincie en gemeente Groningen hadden deze instellingen al verzekerd van voortzetting van de subsidierelatie. De bedrijfsmatige gezondheid in combinatie met het benodigde en gewenste (ambitie)niveau op het gebied van programmering blijven echter aandachtspunten.

De besluiten van de Rijkscultuurfondsen hebben voor Groningen een tweeledig effect. Veel subsidierelaties blijven bestaan en bijna allemaal op een hoger niveau dan in de periode 2021-2024. We constateren echter ook dat verschillende festivals vanuit het Fonds Podiumkunsten geen organisatiebijdrage ontvangen. Ook ontvingen Groninger instellingen een positief advies, maar eindigden wegens gebrek aan budget onder de zaaglijn. Daar waar provincie en gemeente menen dat een keten in de culturele infrastructuur onder druk komt te staan als gevolg van deze beslissingen, is de maximale ruimte gezocht om het effect van het verlies van cruciale cofinanciering te verzachten.

In juli 2024 trad een nieuw kabinet aan, steunend op een coalitie dat een hoofdlijnenakkoord heeft afgesloten. In september 2024 volgde het regeerprogramma van het kabinet. Net als in het hoofdlijnenakkoord staat niets specifiek over cultuurbeleid in het document. Cultuur komt zijdelings aan bod in enkele hoofdstukken, bijvoorbeeld als het gaat over ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving bij woningbouw, of over de rol van bibliotheken bij de bestrijding van laaggeletterdheid.

Een aantal voorgenomen maatregelen zijn niet specifiek op cultuur gericht, maar kunnen daar wel forse impact op hebben - vooral in samenhang beschouwd. Het gaat dan om de voorgenomen btw-verhoging voor onder meer cultuur naar 21%, maatregelen die het Gemeentefonds treffen, de generieke taakstelling op de Rijksbegroting die ook de middelen voor cultuur raken en de verhoging van de kansspelbelasting die de bewegingsruimte van de goededoelenloterijen kan beperken. Het pakket aan maatregelen raakt de gehele sector in Nederland: gesubsidieerd, niet-gesubsidieerd, groot en klein, Randstad en niet-Randstad. Het totale pakket aan maatregelen versterkt elkaar negatief en raakt alle inkomstenbronnen van de gehele cultuursector: minder publieksinkomsten, minder subsidie, minder private inkomsten. Het domino-effect van de maatregelen strekken verder dan alleen cultuur: negatieve gevolgen op lokale horeca en lokale dienstverlenende economie worden verwacht.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft verder aangegeven dat de stelselwijziging 2029 beperkt blijft, hetgeen gevolgen heeft voor eventuele veranderingen in de spreiding van middelen over het land. Wat gevolgen zijn voor de bezuiniging van het Rijksambtenarenapparaat is nog ongewis. Gemeenten verwachten grote opgaven in onder meer het sociale domein en het domein leefbaarheid. Verder is het kabinet voornemens bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) onder meer op preventieve zorg te bezuinigen. Buitenlandse Zaken bezuinigt op internationaal cultuurbeleid; de gevolgen zijn voor Groningen nog niet direct te overzien. Ook OCW heeft bezuinigingen aangekondigd op onder meer cultuuronderwijs, dat overigens alleen de lumpsum van scholen licht beperkt.

Op het moment van vaststellen van dit uitvoeringsprogramma is nog niet duidelijk of en wanneer alle maatregelen doorgang vinden en wat de consequenties daarvan zullen zijn. De Provincie Groningen wil het culturaanbod voor de Groninger sowieso niet laten verschromelen en heeft daarom in eerste instantie ingezet op verruiming van de beschikbare budgetten voor meerjarige subsidie aan culturele instellingen. Alleen wanneer die basis op orde is, kunnen we verder investeren en bouwen.

Kostenstijgingen, corona, en fair pay

De coronacrisis heeft nog altijd impact. Het heeft de cultuursector in Groningen zwaar getroffen, net als in de rest van Nederland. Theaters, musea, concertzalen en andere culturele instellingen moesten hun deuren sluiten, vaak voor langere periodes, waardoor inkomstenbronnen opdroogden. Veel culturele evenementen werden geannuleerd en artiesten en culturele organisaties verloren publiek. Publiek is nog altijd lastig in te schatten en daarmee als inkomstenpost onzeker. Freelancers in de cultuursector werden extra hard geraakt, omdat zij vaak afhankelijk zijn van losse opdrachten. Gespecialiseerd technisch personeel stapte over naar meer zekere banen en kwam niet terug in de culturele sector. Noodsteun vanuit de overheid kon verliezen door langdurige sluitingen niet volledig dekken en het eigen vermogen slonk zienderogen. De onzekerheid over toekomstige maatregelen maakte het bovendien moeilijk plannen voor de lange termijn te maken, wat verdere investeringen in de sector belemmerde.

Naast de coronacrisis heeft ook de recente stijging van prijzen, zoals voor energie, arbeid en materialen, een zware impact op de cultuursector in Groningen. Theaters en musea kampen met hogere operationele kosten, onder meer door CAO-verhogingen, terwijl het publiek voorzichtiger geld uitgeeft aan vrijetijdsactiviteiten. Dit zet extra druk op culturele instellingen, die vaak al met krappe budgetten werken. Kunstproducties en evenementen staan onder druk vanwege de stijgende prijzen van benodigdheden zoals decorbouw, techniek en transport. Voor kleinere instellingen en zelfstandige kunstenaars zijn deze kostenstijgingen vaak niet op te vangen zonder aanvullende subsidies of inkomsten, waardoor het risico bestaat dat delen van het culturele aanbod verloren gaan.

De uitdagingen voor de Groningse cultuursector zijn dus aanzienlijk. De veerkracht van de sector en de ondersteuning van (lokale) overheden en fondsen blijven essentieel voor een toekomstbestendige culturele infrastructuur. Mede hierom heeft de provincie voor de periode 2025-2028 budget vrijgemaakt om op basis van 'fair pay' subsidies toe te kennen. Dat betekent voor de steuninstellingen, cultuurpijlers en andere structureel gesubsidieerde partijen voor de periode 2021-2028 een plus op hun jaarlijkse bijdrage. Instellingen die een bijdrage voor 2025-2028 opnieuw moesten aanvragen, konden dit op fair pay niveau doen. Op deze manier wil de provincie verantwoordelijkheid nemen voor het eigen aandeel in de financieringsmix van de instellingen.

Nij Begun

Nij Begun is een omvangrijk initiatief dat de Nederlandse Rijksoverheid lanceerde na de parlementaire enquête over de gevolgen van de gaswinning in Groningen. Het programma omvat een pakket van 50 maatregelen gericht op het herstel en de toekomst van Groningen en Noord-Drenthe. De focus ligt op vier kerngebieden: schadeherstel en versterking van woningen, verduurzaming van de regio, sociaal herstel en economisch perspectief. Een belangrijk doel is vergoeding van de materiële en immateriële schade die door de aardgaswinning is veroorzaakt. De naam "Nij Begun" betekent letterlijk "nieuw begin" en symboliseert de bredere ambitie om de regio toekomstbestendig te maken.

Naast schadeherstel speelt ook versterking van de economische en sociale structuur een grote rol. Nij Begun heeft een looptijd van 30 jaar en met jaarlijks ruim 200 miljoen euro kunnen doelen op sociaal en economisch gebied verwezenlijkt worden. Deze middelen zijn voor uiteenlopende interventies, de precieze invulling daarvan wordt nog vastgesteld. Bewoners en experts van de regio hebben een actieve rol in het proces via participatiebijeenkomsten. Binnen het herstelprogramma zijn ook middelen vrijgemaakt voor het verlengen van het zogenoemde Erfgoedprogramma.

Ook de cultuursector leverde input. Op verschillende vlakken kan cultuur immers bijdragen aan de doelen van en aansluiten bij de thema's van de sociale en economische agenda van Nij Begun. Kerngedachte daarbij is dat Nij Begun een aanwijsbare plus moet zijn op de bestaande situatie en geen vervanging is voor regulier beleid zoals hier gepresenteerd in ons uitvoeringsprogramma, net zoals dat opgaat voor andere beleidsterreinen.

1.4 Adviestraject Kunstraad Groningen

Voor het Uitvoeringsprogramma 2025-2028 is de Kunstraad gevraagd een onafhankelijk reflectie te geven op de plannen van de provinciale steunfuncties, de gemeentelijke en provinciale cultuurpijlars, en een oordeel over de andere instellingen die meerjarige subsidies aanvragen. Bij het opstellen van dit uitvoeringsprogramma hebben we een achtjarig perspectief gehanteerd, wat betekent dat geen grote veranderingen zijn doorgevoerd in de aanvraagprocedure en het adviestraject. Wel zijn enkele aanpassingen gedaan, deels naar aanleiding van een evaluatie van vier jaar geleden. Zo is het aanvraagbudget verdeeld in twee delen: een deel voor instellingen met een achtjarige toekenning (zoals steunfuncties en cultuurpijlars), en een deel voor overige instellingen die meerjarige subsidies willen aanvragen.

Wij vinden een professionele en onafhankelijke beoordeling van de culturele plannen in de provincie belangrijk, vooral op het gebied van artistiek-inhoudelijke kwaliteit en de bedrijfsmatige gezondheid. Daarom hebben we de Kunstraad opnieuw gevraagd de aanvragen te beoordelen op basis van deze aspecten en de aansluiting bij onze ambities. De Kunstraad heeft samen met de overheden een toetsingskader opgesteld en een transparant adviestraject ingericht, met als doel één gezamenlijk advies voor zowel de gemeente als de provincie. Dit advies is gebaseerd op duidelijke criteria en een ranking, en houdt rekening met de strategische lijnen van het cultuurbeleid.

De Kunstraad werkte met de criteria artistiek-inhoudelijke kwaliteit, bedrijfsmatige gezondheid en maatschappelijke betekenis. Nieuw was ook de voorwaarde de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie te onderschrijven en daar invulling aan te geven als vereiste voor eventuele subsidie. Met de provinciale steunfuncties en cultuurpijlars maken we voor 2025 en verder subsidie-afspraken op basis van de doorlopende lijn die we hebben ingezet, mede op basis van de reflecties die de Kunstraad heeft gemaakt op hun meerjarenplannen. De Kunstraad heeft de overige aanvragen voor een meerjarensubsidie van kunst- en erfgoedinstellingen individueel beoordeeld, met aandacht voor de plek in de keten, en een bijbehorende ranking en subsidieverdeling opgesteld. Aanvragers konden reageren op dit advies en technische of feitelijke onjuistheden melden. Het definitieve advies is te raadplegen via www.kunstraadgroningen.nl. De meerjarige subsidiebesluiten per instelling zijn in dit uitvoeringsprogramma terug te vinden.

1.5 Adviesrapport Kunstraad: Vele kunsten op goede grond

In juli 2024 publiceerde de Kunstraad het rapport Vele kunsten op goede grond. De Kunstraad is positief over het diverse en vernieuwende culturele aanbod in Groningen, dat vaak van (inter)nationaal niveau is: "Groningen kan trots zijn op een grote hoeveelheid makers, producerende instellingen, podia, festivals en erfgoed. Er wordt veel gemaakt, bewaard en getoond in stad en provincie. Dit geeft een boost aan het culturele ecosysteem van de stad en de eigenheid van de regio."

Toch zijn er ook aandachtspunten. De Kunstraad merkt op dat veel ambities met beperkte financiële middelen gerealiseerd moeten worden. De keuze voor ondersteuning van een breed en divers cultureel aanbod, met aandacht voor verschillende disciplines en alle onderdelen van de culturele keten, is echter bewust gemaakt. Tegelijkertijd is de maatschappelijke impact van cultuur steeds belangrijker. Daarom spannen we ons in de komende periode extra in voor een domeinoverstijgende aanpak om deze bijdrage verder te versterken.

Wat betreft het subsidiestelsel en de ondersteuning delen wij de wens voor een breder en gevarieerder ondersteuningsinstrumentarium voor de culturele sector. In de periode 2021-2024 was gezonde bedrijfsvoering al een belangrijk thema, vooral in relatie tot de Fair Practice Code. We breiden deze aandacht nu verder uit door ook de culturele gedragscodes te betrekken, naast de financiële positie en de organisatiekracht van Groningse cultuurinstellingen. Ons doel is een bloeiend cultureel landschap te bevorderen, en het is onze verantwoordelijkheid om, waar mogelijk en nodig, de juiste randvoorwaarden te creëren. Tegelijkertijd is het van belang om als opdrachtgever en subsidieverstrekker helder en transparant te opereren. De komende jaren willen we hier verder aan werken, samen met andere beleidsdomeinen, de Groninger gemeenten en alle partners in het culturele veld.

De Kunstraad verbindt aan de algemene observaties ook een aantal aanbevelingen. Van relatief kleine en concrete stappen (bijvoorbeeld: geef cultuurpijlars een duidelijkere rol in het Groninger culturele ecosysteem) tot ingrijpende en tijdrovende ontwikkelopgaven (vorm een heldere visie op de rol van kunst en cultuur in het Groningse maatschappelijke ecosysteem). Waar wij aanknopingspunten zien voor ons beleid en gerichte acties kunnen uitzetten in de komende periode, benoemen wij deze in de komende hoofdstukken.

1.6 Keuzes in het Uitvoeringsprogramma 2025-2028

Het uitvoeringsprogramma bouwt voort op ingezet beleid. Desalniettemin nopen recente ontwikkelingen binnen en buiten het Provinciehuis, in combinatie met het beschikbare budget, tot keuzes. We lichten een aantal in het oog springende keuzes in deze paragraaf nader toe.

Budget meerjarige subsidies steunfuncties en cultuurpijlars

De provinciale steunfuncties en de provinciale cultuurpijlars waren voorafgaand aan de aanvraagprocedure bij de Kunstraad al verzekerd van continuering van de subsidierelatie met de provincie. Deze instellingen leverden een plan aan voor de periode 2025-2028, inclusief een begroting die rekening hield met een accres op de bijdrage voor 2025. De Kunstraad reflecteerde op deze plannen, echter zonder een inhoudelijk oordeel uit te spreken of een financiële vertaling te maken.

De Kunstraad constateert dat deze aanpak goed heeft gewerkt, maar ook dat deze instellingen in tegenstelling tot de overige partijen niet in de gelegenheid zijn geweest het aangevraagde bedrag bij gemeente en provincie te heroverwegen. De Kunstraad adviseert daarom oog te houden voor de financiële positie van deze instellingen, omdat door gelijkblijvende subsidiebedragen fair pay, de innovatiekracht en in sommige gevallen het voortbestaan onder druk kan komen te staan.

We nemen dit advies ter harte en hebben daarom voor de steunfuncties en de cultuurpijlars niet alleen het accres kunnen verhogen, maar ook een extra structurele bijdrage kunnen doen gericht op de realisatie van fair pay. Ook het budget dat aanvullend beschikbaar is voor de cultuurpijlars is voorzien van een substantieel accres. Dit betekent dat voor steunfuncties en cultuurpijlars de provinciale jaarlijkse bijdrage in 2025 met bijna 10% stijgt ten opzichte van 2024. We menen daarmee tegemoet te komen aan het aandachtspunt van de Kunstraad en onze provinciale verantwoordelijkheid te nemen.

Budget meerjarige subsidies voor overige instellingen

Door de scheiding in de beoordeling van de steunfuncties en de cultuurpijlars enerzijds, en de overige instellingen anderzijds, hoefde de Kunstraad geen grote instellingen met kleine te vergelijken. De raad heeft zich in de beoordeling niet laten leiden door het beschikbaar gestelde budget en kon mede daardoor vrij adviseren. In vrijwel alle gevallen heeft de Kunstraad geadviseerd het aangevraagde bedrag volledig te honoreren.

Omdat we tijdens de beoordelingsprocedure door de Kunstraad het subsidieplafond voor de vierjarige subsidies aan overige culturele instellingen substantieel konden verhogen, bleken bij publicatie van het rapport alle door de raad positief beoordeelde aanvragen binnen budget te vallen. We hebben de adviezen van de Kunstraad dan ook integraal overgenomen.

Ketenverantwoordelijkheid uitvoerende kunsten

De Kunstraad constateert dat de totale keten en het totale aanbod op het gebied van letteren, film en lichte muziek onder druk staat. Ze vraagt gemeente en provincie oog te hebben voor de keten binnen deze disciplines. Diezelfde keten staat ook onder druk als gevolg van beslissingen van rijksoverheid, Rijkscultuurfondsen en andere subsidiërende partijen.

We hebben om die reden gezocht naar de mogelijkheid binnen de beperkingen van het provinciale budget iets extra's te betekenen voor partijen die daarmee hun cruciale rol binnen hun keten kunnen blijven invullen, zodat de keten als geheel kan blijven functioneren. We richten hiervoor een speciale regeling in. Met betrekking tot film hebben we actiepunten geformuleerd die we nader toelichten in de paragraaf over versterking van de filmsector.

Ketenverantwoordelijkheid erfgoed

De Kunstraad constateert dat sommige instellingen uit het erfgoedveld negatief zijn beoordeeld, maar desalniettemin belangrijk zijn voor het behoud en openstellen van erfgoed, dan wel voor de regionale spreiding en toegankelijkheid van erfgoed in de provincie als geheel. De raad vraagt de provincie hiervoor aandacht te hebben.

We hebben het advies van de Kunstraad gewogen. We constateren dat, in vergelijking met uitvoerende kunstinstellingen, partijen uit de erfgoedsector een bredere ingang hebben bij de provincie. Voor een aantal van de door de Kunstraad negatief beoordeelde partijen geldt dat een verdwijnende bijdrage vanuit het Uitvoeringsprogramma Cultuur weliswaar impact heeft op de activiteiten, maar de continuïteit van de organisatie als geheel niet in gevaar brengt. Bovendien kunnen zij aanspraak maken op provinciale middelen vanuit andere beleidsterreinen.

We hebben daarom beperkt invulling gegeven aan het aandachtspunt zoals geformuleerd door de Kunstraad. Omdat in het bijzonder Museum aan de A en Museum Stad Appingedam een aantoonbare inhoudelijke ontwikkeling doormaken en we deze partijen van wezenlijke betekenis achten voor de regionale museale keten, willen we doorontwikkeling mogelijk maken en nemen daarvoor twee jaar de tijd. Hiervoor zetten we het budget voor versterking van de erfgoedsector in. Over continuïteit van de steun aan deze ontwikkeling beslissen we na twee jaar.

Ketenverantwoordelijkheid klassieke muziek

In haar vorige rapport uitte de Kunstraad zorgen over de klassieke muzieksector. De Kunstraad miste ambitie en urgentie bij de instellingen om klassieke muziek met de samenleving te verbinden, en zag te weinig artistieke vernieuwing of bereik van nieuwe publieksgroepen. Om dit te adresseren, riepen we een speciale impulsregeling gericht op vernieuwing in de klassieke muziek in het leven.

We constateren dat het nieuwe advies van de Kunstraad geen specifiek knelpunt voor de klassieke muzieksector benoemt. Menig instelling op het gebied van de klassieke muziek krijgt een positief advies dat wij overnemen. Dat betekent dat voor ons de noodzaak voor een speciale regeling voor klassieke muziek is komen te vervallen en we de middelen daarvoor anders gaan inzetten. Overigens leek talentontwikkeling in de klassieke muzieksector als gevolg van beslissingen bij de rijksoverheid en de Rijkscultuurfondsen onder druk komen te staan. Inmiddels heeft reparatie plaatsgevonden doordat het Fonds voor Cultuurparticipatie hier een speciaal subsidieprogramma aan gaat wijden.

Beleidsaccenten en -voornemens

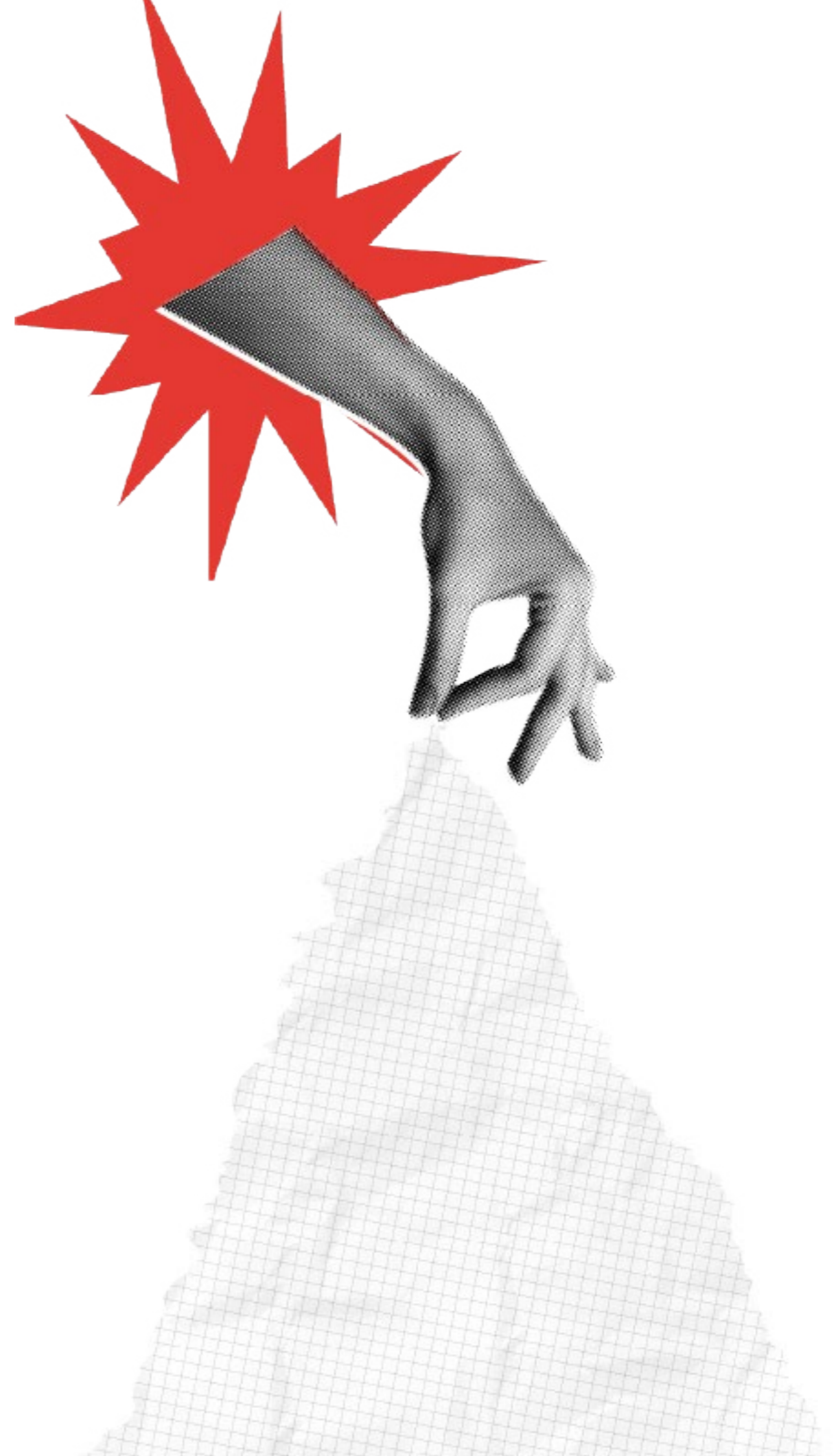
De analyses en adviezen van de Kunstraad zijn zorgvuldig gewogen bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2025-2028. De strategische doelen zoals verwoord in onze kadernota Cultuur is de basis! blijven inhoudelijk leidend. In hoofdstuk 3 volgt de uitwerking van beleid in concrete instrumenten. Accenten die we aanbrengen in dit uitvoeringsprogramma zijn gefundeerd op zowel de adviezen van de Kunstraad uit Vele kunsten op goede grond, als wel op de actualiteit om ons heen.

We hebben waar mogelijk ruimte voor financiering van deze accenten vrijgemaakt uit algemene middelen binnen ons cultuurbudget. We bieden hiermee (deel-)oplossingen voor de door de Kunstraad gesignaleerde problematiek, maar realiseren ons terdege dat de provincie in lang niet alle gevallen de beslissende factor in de oplossing kan zijn. De adviezen ten aanzien van de inrichting en functionering van het bestel nemen we ter harte en werken we, waar mogelijk in samenwerking met de gemeente Groningen, uit in ons beleid. Waar we beleidsaccenten (nog) niet kunnen financieren, hebben we zo concreet mogelijke, actiegerichte voornemens geformuleerd, waarvan we hopen dat we deze in de komende vier jaar kunnen realiseren.

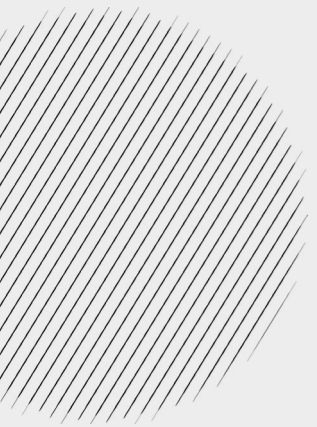
1.7 Vervolgproces

Na vaststelling van dit uitvoeringsprogramma ontvangen alle aanvragers een besluit. In december 2024 starten we gesprekken met alle culturele instellingen en steuninstellingen die subsidie gaan of blijven ontvangen. Dat doen we in samenwerking met de gemeente Groningen voor de instellingen die we gezamenlijk subsidiëren. In deze gesprekken bespreken we de voortgang en financiële prognose van 2024 en de activiteitenplannen en begroting van 2025 en verder.

De door de instelling aangeleverde plannen en begrotingen zijn leidend bij de vaststelling van de hoogte van de jaarlijkse subsidie. Met instellingen die rijksfinanciering (deels) zijn misgelopen, gaan we het gesprek aan. Instellingen ontvangen één beschikking voor de gehele periode tot en met 2028. Zij hoeven niet meer jaarlijks jaarplannen en jaarbegrotingen in te leveren. Monitoring vindt plaats via periodiek ambtelijk overleg (samen met de gemeente Groningen in het geval van gezamenlijk gesubsidieerde instellingen), en via jaarlijkse verantwoording over de geleverde prestaties en de financiële realisatie. Subsidies stellen we wel jaarlijks vast.

2. Strategieën

Uitvoeringsprogramma cultuur
2025-2028

Strategieën

We streven naar cultuur voor iedereen, we stimuleren een bruisend en vernieuwend aanbod in Stad en Ommeland, en we zetten in op ontwikkeling, behoud en versterking van de kwaliteit van het erfgoed, het landschap en de leefomgeving. In dit hoofdstuk gaan we in op de vier strategieën die zijn gekozen om onze ambities te realiseren.

2.1 Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing

Groningen beschikt over een diverse culturele infrastructuur. De stad en het ommeland bieden een authentiek en levendig cultureel aanbod, versterkt door historische rijkdom. Het culturele veld in Groningen is veelzijdig, ambitieus en werkt actief samen om publiek te bereiken. Voor bedrijven en werknemers is een bruisend cultuuraanbod (zien en doen), een creatief innovatief werkveld, een authentiek landschap en de aanwezigheid van erfgoed (historische dorpskernen) keuzebepalend.

We kiezen voor steun aan de cultuursector in de volle breedte. Meerjarige subsidies zijn daarbij essentieel: ze investeren in een breed en regionaal verspreid netwerk van Groningse culturele instellingen. Dit maakt het mogelijk tentoonstellingen te organiseren, podiumproducties te ontwikkelen, festivals en evenementen te houden, en zo het aanbod in onze provincie op orde te houden.

Samenwerking en kennisdeling zijn cruciaal voor een solide basis. Dit geldt binnen de cultuursector zelf (tussen instellingen, steunorganisaties en cultuurpijlers), maar ook met de provinciale overheid, gemeenten, de noordelijke regio, en zelfs nationaal en internationaal. We streven ernaar cultuur te verbinden met andere programma's en beleidsgebieden, om zo nieuwe kansen en middelen te creëren.

De samenwerking met de gemeente Groningen is al zeer intensief. Met de andere Groninger gemeenten hebben we de afgelopen twee jaar gewerkt aan het vormen van allianties. Dit moet leiden tot een gedeelde verantwoordelijkheid voor de culturele infrastructuur. In de komende beleidsperiode zal de focus liggen op erfgoed, de koppeling tussen cultuur en het sociale domein en de vrijetijdseconomie. Door op basis van wederzijds vertrouwen samen te werken, kunnen we de gezamenlijke belangen van de sector waarborgen.

We geven een impuls aan vernieuwing via verschillende incidentele regelingen, zoals het budget voor professionele kunsten en een impulsregeling, beheerd door de Kunstraad. Voor erfgoed en musea zetten we de regeling voort die gericht is op het vernieuwen van de presentaties van vaste collecties. Daarnaast blijft een brede regeling bestaan voor initiatieven op het gebied van amateurkunst, cultuurparticipatie, erfgoedactiviteiten en de Nedersaksische taal. De provinciale Groninger Cultuurprijzen blijven gehandhaafd, maar worden tweejaarlijks. Hiermee stimuleren en belonen wij Groninger personen, gezelschappen of instellingen die een grote bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling of zichtbaarheid van de kunst en cultuur in de provincie Groningen.

Als provincie zetten we in de volle breedte in op talentontwikkeling. Voor kinderen en jongeren beleggen we de basis voor talentontwikkeling bij cultuuronderwijs via CMK (Cultuureducatie met Kwaliteit), de Filmeducatiehub Noord en de amateurkunst. Voor de amateurkunst is een belangrijke rol weggelegd voor Vrijdag|Kultuurloket, via POPGroningen, de provinciale popkoepel, het Poëziepaleis en Noordstaat. Laatstgenoemde richt zich met name op de 'urban' talentontwikkeling. Aan de voorfase van de professionele theateropleidingen dragen we bij via De Noorderlingen. Talentontwikkeling maakt daarnaast deel uit van de activiteiten van onze Groninger rijksgefinancierde instellingen. Op het professionele vlak van talentontwikkeling dragen wij als provincie sinds 2017 bij door middel van talentontwikkelingsnetwerken van We the North. Deze netwerken worden gedragen door Noordelijke rijksgefinancierde instellingen, waaronder een aantal Groninger cultuurpijlers en instellingen¹. De talentontwikkelingstrajecten van het podiumkunstenetwerk Station Noord leveren ons voor de periode 2025-2028 drie nieuwe provinciale spelers op, namelijk: Wabi Sabi, Shelfish en Bruckman Projecten.

Binnen de culturregio We the North, gevormd door de provincies Fryslân, Drenthe, Groningen en de gemeenten Assen, Emmen, Groningen en Leeuwarden, zetten we zoals hierboven beschreven in op talentontwikkelingsnetwerken. We faciliteren en stimuleren de versterking en vernieuwing voor een samenhangende culturele infrastructuur in Noord-Nederland met goede onderlinge verbindingen, waarin zowel disciplinair als interdisciplinair werkende makers en talenten zich professioneel kunnen ontwikkelen. We versterken de keten van talentontwikkeling in verdieping en professionalisering voor Noord-Nederland op het gebied van artistieke kwaliteit en ondernemerschap. DEN, Daarnaast proberen we het bereiken van nieuwe publieksgroepen voor cultuur in Noord-Nederlands verband mogelijk te maken. In het kader van laatstgenoemde werken we samen met de aanjager van digitale transformatie voor cultuur.

Op landelijk niveau zijn de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie inmiddels ingeburgerd. Ook de Groningse cultuursector moet zich expliciet aan deze codes houden. Hoewel het lastig is deze prioriteit te geven in een sector die onder druk staat, blijft het essentieel om fair pay, goed bestuur en diversiteit en inclusie te waarborgen. Deze elementen zijn nodig om de culturele sector te vernieuwen, professionaliseren en toekomstbestendig te maken. Provincie Groningen staat hiervoor: we hebben onze budgetten verhoogd om fair pay te realiseren en blijven in gesprek met de sector en gemeenten om de naleving van deze codes te bevorderen en te faciliteren.

---

¹Voor Station Noord zijn dat: Club Guy & Roni, De Noordelingen, Grand Theatre, Het Houten Huis, Jonge Harten, NITE, Noord Nederlands Orkest en Noorderzon. Voor NOORD zijn dat: Eurosonic|Noorderslag, K&C, Noordstaat en POPGroningen. Aan het Netwerk Cultuur & Natuur nemen Academie Minerva, Groninger Museum, K&C, Kunstpunt Groningen, Noorderlicht, Het Resort en SIGN. Voor de Noordenaars gaat het om: Academie Minerva, Kunstpunt Groningen, Noorderlicht, NP3, Het Resort en SIGN. Tot slot nemen aan Filmpact Noord deel: Forum Groningen, NoordDok, Stichting Beeldlijn, Stichting de Productie Groningen, Screen Noord Groningen en Grand Theatre.

2.2 Samenleven met cultuur

We willen kunst en cultuur voor iedereen beschikbaar en toegankelijk maken. Het is ons doel dat alle inwoners van Groningen de kans krijgen cultuur te ervaren en ermee samen te leven. Dit doen we door cultuur breed toegankelijk te maken via cultuureducatie, cultuurparticipatie, amateurkunst en bibliotheekwerk.

We vinden het essentieel dat Groningers in alle levensfasen in contact komen met kunst en cultuur, en dat ze voldoende geletterd en goed geïnformeerd zijn. Cultuur speelt een verbindende rol in de samenleving en kan een positieve invloed hebben op de gezondheid en het welzijn van de inwoners van de provincie Groningen. Door cultuur ontwikkelen mensen belangrijke vaardigheden die hen helpen in het dagelijks leven. Dit geldt zowel op persoonlijk als sociaal-maatschappelijk vlak, en ook voor de arbeidsmarkt. We streven ernaar iedereen dezelfde kansen en mogelijkheden te bieden. Daarbij hebben we oog voor doelgroepen die op achterstand staan, zoals kwetsbare of laaggeletterde inwoners.

Als provincie ligt onze verantwoordelijkheid voor cultuurparticipatie, cultuuronderwijs, amateurkunst en bibliotheekwerk vooral in de tweede lijn. Dit betekent dat we steuninstellingen financieren die de verschillende sectoren ondersteunen. We coördineren deze opdrachten nauw met de gemeenten.

Cultuureducatie speelt voor kinderen en jongeren een belangrijke rol om zichzelf te ontplooiën, gelijke kansen te krijgen en klaargestoomd te worden tot flexibele arbeidskrachten van de toekomst. We zetten ons in voor kwalitatief goed cultuuronderwijs voor alle kinderen in het primair, voortgezet en praktijkonderwijs. We doen dit onder meer door het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Belangrijk daarin is het borgen van de kwaliteit van cultuuronderwijs in het primair onderwijs, het vergroten van het bereik in voortgezet onderwijs en kinderopvang en het begeleiden van het onderwijsveld naar het nieuwe curriculum.

Wat betreft het bibliotheekwerk dragen we de wettelijke verantwoordelijkheid voor de tweedelijns ondersteuning via de Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI), waaronder de distributie van boeken via het interbibliothecair leenverkeer. Daarnaast stimuleren we innovatie binnen het bibliotheekwerk. Samen met het Rijk en de gemeenten streven we naar een maatschappelijk en educatief bibliotheeknetwerk dat voor alle inwoners toegankelijk is.

Nauwe samenwerking tussen overheden is cruciaal om onze doelen op het gebied van cultuurparticipatie te bereiken, waarbij elke partij vanuit zijn eigen rol bijdraagt. Samen met de gemeenten willen we de kansen benutten die ontstaan door cultuur te verbinden met maatschappelijke uitdagingen. Samen kunnen we cultuurparticipatie, geletterdheid en sociale veerkracht bevorderen. Daarnaast kan het verbinden van cultuur met het sociale domein bijdragen aan ziektepreventie en mentale versterking van inwoners en in het bijzonder aan de mentale weerbaarheid van jongeren die te maken hebben met aardbevingsproblematiek of armoede. In ons reguliere beleid kunnen we alleen een eerste aanzet in de basis geven, voor het daadwerkelijk aanpakken van de gevolgen van de grootschalige aardbevingsproblematiek is een plus vanuit Nij Begun onontbeerlijk.

Het is dan ook mooi dat het programma Tijd voor Toekomst, vooralsnog gefinancierd uit het Nationaal Programma Groningen (NPG) als maatregel wordt opgenomen in de Sociale Agenda van Nij Begun, waarbij cultuureducatie een substantiële rol speelt in de maximaal 6 uur verrijking per school in Groningen en Noord-Drenthe. Aan het programma Tijd voor Toekomst doen inmiddels 70 Groninger scholen mee. Samen met partners, scholen en lokale aanbieders creëert dit programma tijdens de verrijkte schooldag gelijke kansen voor alle Groningse kinderen, ongeacht hun woonplaats of achtergrond, om ze te helpen hun omgeving en zichzelf te ontdekken, waardoor verborgen talenten zichtbaar worden. Ook buiten schooltijd moeten kinderen en jongeren de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. Dit sluit aan bij ons beleid rondom cultuurparticipatie en amateurkunst, waarin we Groningers stimuleren actief deel te nemen aan culturele activiteiten.

2.3 Overal cultuur

Overal cultuur! Dit betekent dat we streven naar diversiteit, pluriformiteit en toegankelijkheid van cultureel aanbod. We willen een stevige culturele infrastructuur met aantrekkelijk erfgoed binnen handbereik voor iedereen, zowel in de stad als in het ommeland. We zien kansen om culturele organisaties, de rijke cultuurhistorie en de schoonheid van onze provincie in de basis beter zichtbaar te maken, zowel regionaal als nationaal en internationaal. Daarom stimuleren we ondernemerschap in de cultuursector en werken we aan een sterkere verbinding tussen cultuurbeleid, marketing en de vrijetijdseconomie.

Groningen geldt als een goed bewaard geheim: een van de mooiste, onontdekte regio's van Nederland. De coronacrisis gaf hier een impuls aan; steeds meer mensen ontdekten de uitgestrekte landschappen, rust en unieke cultuurhistorische identiteit van Groningen. Deze trend willen we de komende periode verder versterken door vanuit de strategie 'Overal Cultuur' de link met de vrijetijdseconomie te intensiveren. Groningen heeft unieke eigenschappen waarmee we een voorsprong kunnen nemen: lage bevolkingsdichtheid in de ommelanden, veel open ruimte en kleinschalige, unieke accommodaties en podia. Hoewel deze kenmerken ook uitdagingen met zich meebrengen, bieden ze ook kansen.

Samenwerking staat centraal in deze strategie. Het draagt niet alleen bij aan het waarborgen van een sterke culturele basis, maar helpt ons ook bij het realiseren van de ambitie 'Overal Cultuur'. Samenwerken is een fundamenteel onderdeel van onze provinciale rol, als verbindende schakel tussen het Rijk en de gemeenten.

De samenwerking binnen het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft tijdens de coronacrisis gezorgd voor een Rijksbijdrage aan de Provincies ter besteding aan de kostenderving bij culturele instellingen, ondernemers en makers. Dit zien we als een uitstekend voorbeeld van hoe samenwerking ons sterker maakt. Ook in IPO-verband wordt aan belangenbehartiging gedaan, met als vertrekpunt een gezamenlijke overeenstemming binnen de twaalf provincies.

We streven naar een breed collectief draagvlak voor de in te zetten instrumenten bij alle Groninger gemeenten, waarbij de Vereniging Groninger Gemeenten (VGG) een belangrijke rol speelt als vertegenwoordiger. Tegelijkertijd bieden we ruimte voor maatwerk per gemeente, zodat lokale verschillen en politieke accenten gerespecteerd blijven. De gemeente en provincie Groningen en het Netwerk Kunst & Cultuur werken samen in de belangenbehartiging van de Groninger cultuursector - ieder in hun eigen rol. Verder wordt intensief samengewerkt op de noordelijke belangenbehartiging vanuit We the North, waarvan de provincie momenteel voorzitter is. Onder meer spreiding van Rijkscultuurmiddelen blijft een belangrijk speerpunt.

In de komende periode onderzoeken we de optimale voortzetting van het gastconservatorschap zoals dat via Gronings Vuur werd ingevuld, waarbij versterking van de regionale culturele infrastructuur een belangrijk uitgangspunt is. Voorts intensiveren we de subsidieregeling voor amateurkunst, cultuurparticipatie en erfgoed. Daarnaast zetten we instrumenten voor een basis in de vermarkting van erfgoed voort. Via erfgoedmarketing willen we zowel toeristen als inwoners laten kennismaken met 'het DNA van Groningen'. We willen de schoonheid van onze provincie laten zien en benadrukken wat Groningen te bieden heeft op het gebied van landschap, erfgoed en cultuurhistorie. Het gezamenlijke opdrachtgeverschap binnen het bibliotheekwerk en de effectieve inzet van innovatiebudget in dat domein blijven belangrijke gespreksonderwerpen.

Binnen de provinciale organisatie versterken we de verbinding met beleidsdomeinen zoals vrijetijdseconomie, leefbaarheid, economie, arbeidsmarkt en programma's zoals de Opgave Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit & Landschap. We zoeken gezamenlijk naar manieren om budgetten te combineren of cofinanciering te bewerkstelligen, bijvoorbeeld via Regiodeals, het Nationaal Programma Groningen en het Waddenfonds. Ook pakken wij als provincie indien mogelijk en gewenst een regie/aanjabende functie voor cultuur/voor de cultuursector in verbinding met andere domeinen, wanneer de belangen breder zijn dan ons provinciaal bestuur. Wij hebben in deze processen oog voor het feit dat de governance divers geregeld kan zijn, bijvoorbeeld in Nij Begun.

Wat betreft internationaal perspectief zijn we betrokken bij Europese netwerken en programma's, zoals de Eems Dollard Regio (EDR) en het eerdere MOMAR-programma (Models of Management for singular rural heritage). Diverse culturele instellingen in onze provincie zijn al verbonden aan de strategische agenda van Creative Europe. In deze netwerken delen we programmareacties en wisselen we kennis uit. In de komende beleidsperiode zullen we als provincie een faciliterende rol spelen om de internationalisering van culturele instellingen verder te stimuleren.

2.4 Thuis in Groningen

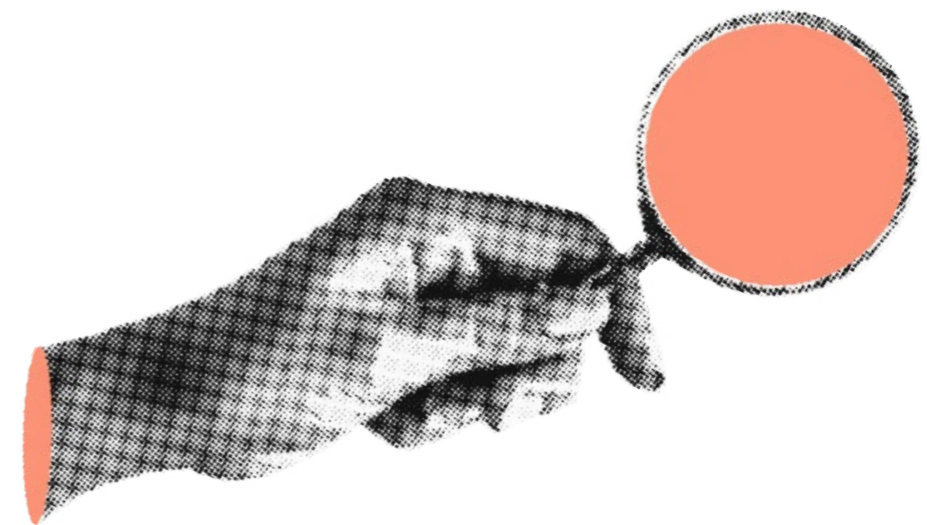
Cultuur omvat alles wat door mensen is gecreëerd en draagt bij aan ons begrip van waar we vandaan komen en wie we nu zijn. Het vormt een belangrijk deel van onze identiteit. Het erfgoed, de verhalen, de taal, de leefomgeving en het landschap van Groningen zijn uniek en geven ons een gevoel van thuis. Dit thuisgevoel kan voor iedereen verschillend zijn en wordt beïnvloed door factoren zoals woonplaats, leeftijd en culturele achtergrond. Het is voor ons van groot belang dat iedereen, ongeacht verschillen, zich thuis voelt in zijn of haar omgeving. We willen bijdragen aan het uitbouwen van Groninger trots: trots op de Groningse taal, tradities, gebruiken, erfgoed, landschap en archeologie, en op de Collectie Groningen. We steunen diverse belangrijke organisaties die zorgdragen voor instandhouding en ontwikkeling van gebouwd erfgoed en archeologie.

Door structureel aandacht te vragen voor ruimtelijke kwaliteit en de inzet van ontwerp door kunstenaars en 'placemaking' als methodiek bij grote en kleine ruimtelijke opgaves, willen we bijdragen aan 'Mooi Groningen'. Om de kwaliteit van de leefomgeving, de herkomstwaarde, de belevingswaarde, de gebruikswaarde en de toekomstwaarde beter te borgen in de ruimtelijke ordening ontwikkelt de provincie Groningen het 'Beleidsprogramma ruimtelijke kwaliteit en landschap' en de Uitvoeringagenda Mooi Groningen met diverse provinciale beleidsteams, waaronder Ruimte, Cultuur, ERL, Vrijtijdseconomie en het Atelier. De focus ligt hierbij op inzet van ontwerpers en ontwerpend onderzoek, kunstenaars en culturele verbeelding, niet alleen om aanwezige kwaliteiten en waarden als vertrekpunt te nemen, maar ook om nieuwe kwaliteiten en waarden toe te voegen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moeten de verschillende waarden daarom zo vroeg mogelijk in beeld komen, zodat die tijdig deel uitmaken van de planvorming en afwegingen.

De erfgoedinstellingen spelen een centrale rol in het behouden en presenteren van de Collectie Groningen: de complete kunst- en ander roerend erfgoedcollecties in openbaar bezit in Groningen. We zetten in op het zorgvuldig conserveren van de collecties en het op een inspirerende en moderne manier toegankelijk maken voor het publiek. Digitalisering speelt hierbij een sleutelrol.

Als provincie willen we de erfgoedsector, in het bijzonder de erfgoed exploiterende partijen en musea, in de basis gericht versterken door middel van professionalisering en samenwerking. In het vorige uitvoeringsprogramma zijn met de sector knelpunten en behoeften in kaart gebracht. De situatie is ten opzichte van een aantal jaar geleden vergelijkbaar: middelgrote en kleine erfgoedinstellingen hebben het zwaar en staan onder druk, zowel organisatorisch als financieel. Vrijwilligers doen veel werk, wat de instellingen kwetsbaar maakt, vooral gezien de vergrijzing onder deze groep. Veel tijd en aandacht gaat uit naar de instandhouding van gebouwd en groen erfgoed, waardoor tijd en energie voor programmering en publieksbereik onder druk komen te staan. Dit roept vragen op over de toekomstbestendigheid van de sector. We willen bestaande inzet op het gebied van de ondersteuning van vrijwilligers binnen de culturele en erfgoedsector voortzetten, om instellingen beter te helpen bij dit vraagstuk. Ook een nieuwe invulling het 'Shared Service Centre', een gezamenlijk dienstencentrum dat tijdens het vorige uitvoeringsprogramma zijn beslag kreeg in een meerjarenprogramma gericht op registratie, digitalisering en ontsluiting, gaan we onderzoeken. Waar mogelijk werken we samen met gemeenten om de erfgoedsector in de basis te versterken.

Samen met de Opgave Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap bezien we met gemeenten, de rijksoverheid en eigenaren wat we nog meer kunnen doen om onze provincie herkenbaar te houden en tegelijkertijd iets toe te voegen over de tijd waarin we nu leven. Succesvolle instrumenten hieruit nemen we vervolgens op in o.a. ons cultuurbeleid. In dit uitvoeringsprogramma betreft dat het Steunpunt Ruimtelijke kwaliteit, het Erfgoedloket en de Erfgoedmonitor.

Op het gebied van archeologisch en gebouwd erfgoed hebben we als provincie wettelijke en autonome taken. Libau, de Monumentenwacht en het Noordelijk Archeologisch Depot zijn belangrijk voor onze wettelijke taken. Daarnaast is de provincie verantwoordelijk voor subsidies voor restauratiemogelijkheden van rijksmonumenten. Bij gebouwd erfgoed en archeologie gaat het niet om een verzameling van losse objecten, maar om vele objecten in hun context die een belangrijk onderdeel vormen van de fysieke leefomgeving en bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van de provincie. Daarnaast houden we, op basis van de wet Generiek Toezicht, toezicht op de uitvoering van wettelijke taken door gemeenten. Het Rijk acht deze toezichtstaak zeer waardevol binnen het stelsel van de erfgoedzorg. Daarom hebben de provincies sinds 2024 structureel middelen beschikbaar gekregen om deze taak uit te voeren. In de provincie Groningen hanteren we de 'maatwerkmethode'. Hierbij kijken we samen met de gemeenten naar de mogelijke risico's die bestaan in de uitvoering van de wettelijke taken, gerelateerd aan de (wettelijke) taken in de ruimtelijke omgeving en vergunning, toezicht en handhaving van het erfgoed. De Inspectie voor Overheidsinformatie & Erfgoed gaat monitoren hoe de provincies haar wettelijke toezichtstaak invullen.

Ons archeologiebeleid richt zich op het zoveel mogelijk behouden van vondsten in de bodem (in situ). Als dit niet mogelijk is, moet er wettelijk bepaald archeologisch onderzoek plaatsvinden, waarbij de gemeente meestal het bevoegd gezag is. Autonome taken op het gebied van archeologie en gebouwd erfgoed hebben betrekking op presentatie en participatie. Vanuit dit Uitvoeringsprogramma Cultuur blijven wij inzetten op de presentatie van archeologie aan een breed publiek. Het gezegde 'Onbekend maakt onbemind' gaat zeer zeker op voor archeologie. Daarnaast willen we blijven inspelen op actuele gebeurtenissen, bijvoorbeeld door opgravingen zichtbaar te maken voor het publiek tijdens open dagen. Het archeologiebudget wordt ingezet voor beleidsontwikkeling, beleidsinstrumenten en onderzoek aan de eigen collectie ten einde deze beter te presenteren aan het brede publiek. Ook blijven we de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) financieren in het belang van het borgen van de kwaliteit van het archeologisch bestel in Nederland.

3. Instellingen, regelingen en instrumenten voor uitvoering

Uitvoeringsprogramma cultuur
2025-2028

3. Instellingen, regelingen en instrumenten voor uitvoering

In deze paragraaf gaan we nader in op de instellingen, regelingen en instrumenten waarmee we invulling geven aan de strategieën. Per onderdeel vermelden we welke strategie wordt bediend.

3.1 Provinciale steunfuncties

De steuninstellingen ondersteunen en faciliteren uitvoerende instellingen. Zij hebben de volgende taken voor hun eigen sector:

- Adviesfunctie;
- Fungeren als (digitaal) expertisecentrum;
- Platform-/netwerkfunctie;
- Professionaliseren en faciliteren van de sector op basis van vraag en ontwikkelingen in de sector vanuit een onafhankelijke rol;
- Vergroten van het organiserend vermogen;
- Het ondersteunen bij het ontwikkelen van (gezamenlijke) activiteiten en projecten;
- Het bevorderen van samenwerking tussen actoren binnen en buiten de eigen sector.

In het provinciale Groninger culturele bestel hebben de volgende organisaties een steunfunctie:

- Cultuuronderwijs: Stichting Kunst & Cultuur
- Amateurkunst: VRIJDAG KulturLoket
- Provinciale Ondersteuningsinstelling Bibliotheekwerk (POI): Biblionet Groningen
- Materieel Cultureel Erfgoed: Erfgoedpartners
- Immaterieel Erfgoed: Centrum voor Groninger Taal en Cultuur

Bovenstaande instellingen werken sinds de vorige beleidsperiode samen. Ze agenderen thema's of onderwerpen waar ze vanuit gemeenschappelijke ambitie aan werken. Vanuit wettelijke provinciale taken ten aanzien van erfgoed, financieren we bovendien de volgende instellingen met steunfunctie:

- Gebouwd erfgoed en archeologie: Libau Steunpunt Cultureel Erfgoed
- Ondersteuning en facilitering van erfgoedeigenaren: Stichting Monumentenwacht Groningen

Voor organisaties die gebruik maken van steuninstellingen moet helder zijn waar en waarvoor precies ze kunnen aankloppen. De Kunstraad attendeert ons in het bijzonder op de ondersteuningsstructuur voor erfgoed, waar sprake is van veel verschillende organisaties, steunpunten en loketten. Waar taken en functies overlappen of onvoldoende zijn belegd, zoeken we oplossingen.

Toelichting steunfuncties en extra taken

Aan sommige instellingen met steunfunctie hebben we als provincie extra taken toebedeeld. Als dit het geval is, staan die bij de betreffende instelling vermeld.

Biblionet is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor het bibliotheekwerk in de provincie Groningen. Op basis van acht taakgebieden inspireert, stimuleert en faciliteert Biblionet Groningse bibliotheken om te komen tot een robuuste en toekomstgerichte bibliotheek met passende diensten, producten en concepten die de bibliotheken ondersteunen en versterken in hun opgaven. Voor de beleidsperiode 2025-2028 is een achtste taakgebied toegevoegd aan de zeven eerder gedefinieerde taakgebieden, namelijk data-analyse, onderzoek en impact- en effectmeting. Biblionet sluit met haar dienstverlening aan op de wensen (de producten- en dienstencatalogus) van de bibliotheken (en gemeenten) in het Ommeland en op de wensen van het Groninger Forum in de stad.

De POI-dienstverlening valt binnen het kader van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob 2015). De inhoudelijke wettelijke taken zijn

de algemene steunfunctietaken en de innovatie van het bibliotheekwerk. In opmaat naar de op handen zijnde wetswijziging vervult Biblionet haar taak conform de vigerende Wsob. De grootste wijziging in de Wsob is dat de huidige 'bevorderingstaak' wordt omgezet naar een zorgplicht voor provincie en gemeenten. Hier vloeit voor de provincie tevens een nieuwe interbestuurlijke toezichtstaak uit voort. In het bibliotheekconvenant 2024-2027 hebben overheden en het bibliotheeknetwerk vastgelegd dat bibliotheken zich richten op drie maatschappelijke opgaven: geletterde samenleving (bevorderen geletterdheid en leesplezier), participatie in de informatiesamenleving (digitale inclusie, democratie en burgerschap) en een Leven Lang Ontwikkelen (vaardigheden en blijvende inzetbaarheid), met een bijbehorende Netwerkagenda vanaf 2025. Biblionet zet in de nieuwe beleidsperiode naast deze maatschappelijke opgaven ook in op het thema positieve gezondheid en op de bibliotheek als derde plek.

Biblionet verzorgt als POI ook de randvoorwaardelijke wettelijke taken als distributie van fysieke werken via het interbibliothecair leenverkeer van deur tot deur en gegevenslevering. Daarnaast wordt ingezet op strategische allianties en samenwerkingen als het gaat om provinciale autonome taken.

Biblionet is penvoerder van de aanvraag en verantwoording van het Innovatiefonds Bibliotheekvoorziening. Jaarlijks stelt het een plan op dat zijn grondslag heeft in het Strategisch Meerjarenbeleidsplan 2025-2028, in afstemming met de bibliotheken in de provincie, de provincie, gemeenten en eventuele samenwerkingspartners. Innovatie binnen het bibliotheekwerk gaat zowel over de inhoudelijke vernieuwing vanuit de maatschappelijke opgaven als over het (door)ontwikkelen van ondersteunende randvoorwaarden.

www.biblionetgroningen.nl

Jaarlijkse subsidie voor POI bibliotheekwerk, Biblionet: € 1.713.132,-.
Jaarlijks budget Innovatiefonds Bibliotheekvoorziening: € 874.400,-.

Biblionet draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

Het Centrum Groninger Taal en Cultuur is de steunfunctie op het gebied van immaterieel erfgoed (taal, verhalen, volkscultuur, gebruiken) in de provincie Groningen. De organisatie richt zich met een publieke – en wetenschappelijke taak vooral op streektaal. Het CGTC ondersteunt en adviseert organisaties in het netwerk, voert zelf activiteiten uit en draagt bij aan wetenschappelijk onderzoek. De organisatie stelt de behoeften van het werkveld daarbij zoveel mogelijk centraal. Ook doet het CGTC onderzoek naar taal, cultuur en geschiedenis van Groningen en betreft Groningers daar actief bij. De resultaten worden gepresenteerd in virtuele en fysieke publieksactiviteiten. Kinderen en jongeren zijn een specifieke doelgroep voor het CGTC de komende jaren, met het oog op het levend houden van het Gronings, nu en in de toekomst.

Als uitvloeisel van de bestuurlijke fusie tussen Erfgoedpartners en het Centrum voor Groninger Taal en Cultuur is één loket ontstaan voor partijen vanuit de sectoren van het materieel en immaterieel erfgoed. Beide organisaties zijn in 2023 het Berlagehuis in Usquert gaan bewonen en gebruiken deze locatie als uitvalsbasis én als podium voor eigen activiteiten en die van derden.

www.cgtc.nl

Jaarlijkse subsidie voor steunfunctie immaterieel erfgoed CGTC: € 461.300,-.

CGTC draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Erfgoedpartners

De Stichting Erfgoedpartners is de steunfunctie op het gebied van materieel erfgoed. De organisatie ondersteunt en adviseert instellingen die op dit terrein actief zijn in de hele provincie Groningen (zoals (streek)musea, kerken, molens, borgen en orgels) en presenteert zich als expertisecentrum. Erfgoedpartners werkt vanuit de vraag van overheid en veld of inwoners en initieert desgewenst zelf activiteiten. Erfgoedpartners participeert in het netwerk van steunfuncties in de provincie Groningen en is actief in noordelijke, landelijke, en internationale erfgoednetwerken. Erfgoedpartners organiseert onder meer platformbijeenkomsten, cursussen en samenwerkingsprojecten gericht op presentatie van erfgoed. Ook adviseert Erfgoedpartners ten aanzien van beleid, behoud en beheer, subsidieregelingen, publieksbereik en educatie. Het belangrijkste doel van Erfgoedpartners is het streven naar een krachtig erfgoedveld waar mensen zich betrokken bij voelen.

Als uitvloeisel van de bestuurlijke fusie tussen Erfgoedpartners en het Centrum voor Groninger Taal en Cultuur is één loket ontstaan voor partijen vanuit de sectoren van het materieel en immaterieel erfgoed. Beide organisaties zijn in 2023 het Berlagehuis in Usquert gaan bewonen en gebruiken deze locatie als uitvalsbasis én als podium voor eigen activiteiten en die van derden.

www.erfgoedpartners.nl

Jaarlijkse subsidie voor steunfunctie materieel erfgoed
Erfgoedpartners: € 559.935,-.

Erfgoedpartners draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Stichting Kunst & Cultuur

Stichting Kunst & Cultuur ondersteunt het primair en voortgezet onderwijs bij het ontwikkelen en vormgeven van cultuuronderwijs. Alle basisscholen krijgen toegang tot deze ondersteuning en K&C legt daarnaast verbindingen met het voortgezet onderwijs en buitenschoolse educatieorganisaties. Ze adviseren scholen bij het ontwikkelen van een visie op cultuuronderwijs, bieden deskundigheidsbevordering, onderhouden netwerken van interne cultuurcoördinatoren (ICC'ers), monitoren cultuureducatie via het EVI-instrument en verbinden scholen waar nodig met culturele ondernemers.

We sluiten de komende vier jaar, net als voorgaande jaren, aan bij het programma en de Regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) van het Rijk. K&C, penvoerder voor CMK in onze provincie, heeft het plan 'Samen vooruit' opgesteld in samenwerking met het werkveld.

Met het plan 'Samen vooruit' bouwen we voort op CMK I, II en III. Belangrijk voor de komende vier jaar is het borgen van de kwaliteit van cultuuronderwijs in het primair onderwijs, het vergroten van het bereik in voortgezet onderwijs en kinderopvang en het begeleiden van het onderwijsveld naar het nieuwe curriculum.

De prioriteit blijft bij het primair onderwijs liggen. Hier wordt de basis gelegd en vindt de eerste kennismaking met cultuur plaats. Door minder focus op hoge bereikcijfers, ontstaat tijd voor begeleiden van de plannen van de scholen en verkennen en implementeren van het nieuwe curriculum. K&C zet in op het vergroten van het bereik van het voortgezet onderwijs en de doorontwikkeling van de samenwerking met kinderopvang.

Het project Culturele Mobiliteit is onderdeel van het CMK-plan. Via Culturele Mobiliteit zorgen we dat alle kinderen in het primair onderwijs de gelegenheid krijgen in hun schoolloopbaan het Groninger museum of één van de erfgoedinstellingen in de regio te bezoeken. Het faciliteren van vervoer is een belangrijke drempelverlagende factor voor scholen om deel te nemen aan activiteiten. Culturele mobiliteit zorgt voor dat vervoer. We streven naar een evenwichtige spreiding van deelnemende scholen uit de provincie, en een goede spreiding van deelnemende erfgoedinstellingen. Ook onderzoeken we samen met K&C en de gemeenten toekomstbestendige vormgeving van Culturele Mobiliteit.

www.kunstencultuur.nl

Jaarlijkse subsidie voor steunfunctie
cultuuronderwijs K&C: € 527.229,-.

Jaarlijks budget voor CMK III: € 304.500,-.

K&C draagt hiermee bij aan de strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

Libau Steunpunt Cultureel Erfgoed & Steunpunt Ruimtelijke kwaliteit

De Stichting Libau is een kennis- en adviesorganisatie voor kwaliteit van de leefomgeving en cultureel erfgoed in Groningen en Drenthe. Het is een overkoepelende organisatie voor o.a. de Adviescommissie voor omgevingskwaliteit, het Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit en het Steunpunt Cultureel Erfgoed. De taken als Steunpunt Cultureel Erfgoed behoren tot de provinciale steunfuncties; aanvullend is een opdracht tot het invullen van het Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit bij Libau ondergebracht.

Het Steunpunt Cultureel Erfgoed ondersteunt gemeenten bij de uitvoering van hun wettelijke taken op het gebied van gebouwd erfgoed en archeologie en heeft een integrale visie en expertise op het gebied van monumenten, gebouwd erfgoed, archeologie, landschap en ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast vervult zij een platformfunctie en organiseert zij afstemming tussen partijen in de provincie en die actief zijn op het gebied van gebouwd erfgoed en archeologie. Het Steunpunt coördineert en faciliteert ook het Erfgoedberaad, waarin een brede vertegenwoordiging van organisaties in de erfgoedsector zaken met elkaar afstemt en overlegt.

Het Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit biedt gemeenten en waterschappen in de

provincie Groningen ondersteuning bij de beleidsontwikkeling en -uitvoering op het vlak van architectuur, stedenbouw en landschap. Het voorziet in het netwerk van de Ruimtemakers en ontsluit en bevordert kennis op het vlak van vraagstukken die te maken hebben met ruimtelijke kwaliteit. Deze vraagstukken zijn complex omdat we staan voor grote ruimtelijke opgaven in het stedelijk en landelijk gebied, zoals woningbouw, energietransitie, landbouw, klimaatadaptie en biodiversiteit. Door alle ruimtelijke kennis te bundelen, hebben we meer slagkracht voor meer omgevingskwaliteit. Het Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit is primair deskundig op het vlak van landschap, stedenbouw en architectuur.

In 2025 willen we tot een aangescherpte invulling komen van specifiek het Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit (waarin het Netwerk Ruimtemakers wel blijft bestaan). Vervolgens bezien we hoe deze taken inhoudelijk en/of organisatorisch beter aan kunnen sluiten bij de andere steunpunten/loketten ter ondersteuning van gemeentes, zoals het Steunpunt Cultureel Erfgoed. Een voorbeeld is een betere kruisbestuiving tussen het Netwerk Ruimtemakers en de erfgoedadviseurs. Deze aangescherpte invulling van de steunpunten gaat Libau in nauwe samenwerking met de

provincie en gemeenten oppakken.

Groningen is een van de oudste cultuurlandschappen van Nederland, rijk aan middeleeuwse kerken, wierden, molens, dijken en archeologische vindplaatsen. Daarnaast vind je er vele monumentale woonhuizen, boerderijen en statige borgen met bijzondere interieurs. Dit culturele erfgoed speelt een belangrijke rol in de identiteit van Groningen. Door de gevolgen van de gaswinning komt dit waardevolle erfgoed echter onder druk te staan. Eigenaren en bewoners van historische panden in Groningen krijgen te maken met diverse instanties wanneer zij schade willen herstellen of deel uitmaken van een versterkingstraject. Dit wordt nog complexer wanneer ze tegelijkertijd hun woning levensloopbestendig willen maken, verduurzamen, verbouwen, restaureren of een nieuwe bestemming willen geven. Om deze eigenaren en bewoners te ondersteunen, hebben de provincie Groningen en Nationaal Coördinator Groningen (NCG) in 20217 Libau gevraagd een Erfgoedloket en een Erfgoedadviesteam op te richten. Het Erfgoedloket helpt eigenaren van hun waardevolle gebouwen bij vragen over schade, versterking, financiële regelingen en aanverwante onderwerpen als onderhoud, verduurzaming of herbestemming.

www.libau.nl

Jaarlijkse subsidie voor steunfunctie Steunpunt Cultureel Erfgoed Libau: € 254.132,-

Jaarlijkse subsidie voor Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit Libau 2025: € 150.000,-

Jaarlijkse subsidie voor Erfgoedloket: € 725.000,-

Libau draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Monumentenwacht Groningen

De Stichting Monumentenwacht zet zich in voor het behoud van het monumentaal erfgoed in de provincie. Dat doet de organisatie vooral door voor abonnees inspecties van het erfgoed uit te voeren en hen bij te staan met advies over de staat van hun pand en het te plegen onderhoud. Vanuit het Erfgoedprogramma ontvangt de Monumentenwacht extra middelen voor inspecties in het aardbevingsgebied. Daarnaast voert de Monumentenwacht ook kleine reparaties uit. Alles met het oog op een doelmatige instandhouding van het erfgoed. Vanuit deze dagelijkse praktijk wordt de expertise van en over het gebouwd erfgoedbestand ontwikkeld en uitgedragen. De Monumentenwacht zet zich behalve voor gebouwen ook in voor archeologie, interieurs en historisch groen.

De Monumentenwacht stimuleert eigenaren hun monumenten te onderhouden. Het verduurzamen van erfgoed is een actueel thema waar de Monumentenwacht door kennisdeling actief aan bijdraagt. Dit sluit aan bij onze provinciale opgave zoals geformuleerd binnen het programma erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en landschap (ERL).

De Monumentenwacht voert voor het instrument Erfgoedmonitor Groningen aanvullende werkzaamheden uit. Om een compleet beeld te krijgen van het erfgoed in de provincie Groningen is een erfgoedmonitor van grote waarde. De erfgoedmonitor presenteert onderbouwde feiten en cijfers over het erfgoed en geeft inzicht in de ontwikkeling en staat van het erfgoed in de provincie. Een vaste set van indicatoren op het gebied van archeologie en gebouwd erfgoed wordt periodiek gemeten. De resultaten daarvan worden vastgelegd en uiteindelijk gepresenteerd in de Staat van Groningen. De monitor biedt een actuele set aan informatie en brengt daarmee een restauratiebehoefte, trends en ontwikkelingen in de tijd in kaart. De erfgoedmonitor biedt daarmee een basis voor het maken van op basis van cijfers onderbouwd beleid op verschillende overheidsniveaus. Het bedrijf Fenicks voert de erfgoedmonitor uit en de Monumentenwacht verzorgt de digitale beoordeling van de staat van onderhoud van de objecten in de monitor.

www.monumentenwachtgroningen.nl

Jaarlijkse subsidie voor steunfunctie Monumentenwacht Groningen: € 283.383,-

Jaarlijkse subsidie voor Erfgoedmonitor Groningen: € 85.000,-

Monumentenwacht draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Vanuit de missie dat iedereen in Groningen kan meedoen aan kunst en cultuur, bevordert VRIJDAG KulturLoket cultuurdeelname in zowel de stad als provincie. In de stad is VRIJDAG een kunstencentrum dat lessen en cursussen aanbiedt in de disciplines muziek, theater en beeldende kunst. Momenteel bouwt de gemeente Groningen een nieuw gebouw aan de Sint Jansstraat, dat de bestaande drie locaties zal vervangen. Ook verzorgt VRIJDAG kunstlessen, ateliers en projecten op scholen. VRIJDAG in de Buurt richt zich met inzet van cultuurcoaches op culturele projecten voor specifieke doelgroepen in de verschillende wijken. KulturLoket, dat zich als onafhankelijke steuninstelling onder VRIJDAG heeft gepositioneerd, richt zich op het adviseren, verbinden en ontwikkelen van (amateur)kunstenaars, creatievelingen, gezelschappen en verenigingen in heel de provincie. Tot slot is POPGroningen, dat ook onder KulturLoket valt, de popkoepel van de provincie Groningen, gericht op het stimuleren, ontwikkelen en promoten van popmuziek van Groningse bodem.

De komende beleidsperiode richt het KulturLoket, als provinciale steuninstelling voor de amateurkunst, zich o.a. op het bereiken van 'informals' (individuele actieve cultuurdeelnemers), het vergroten van de KulturCentrale community, de interactie tussen de gebruikers van dit online cultuurplatform en de landelijke borging van het platform. KulturLoket verbindt cultuur aan het sociaal domein en versterkt deze samenwerking. POPGroningen richt zich op het verduurzamen van bestaande samenwerkingen en focust op het zichtbaarder worden voor de toekomstige doelgroep.

www.kultuurloket.nl

Jaarlijkse subsidie voor steunfunctie amateurkunst VRIJDAG KulturLoket: € 462.852,-.

VRIJDAG KulturLoket draagt bij aan een 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

3.2 Cultuurpijlers

De gemeente en provincie Groningen hebben in de beleidsperiode 2017-2020 het cultuurpijlerstelsel opgezet. Onze cultuurpijlers (en steunfuncties) vormen samen de basis van de provinciale infrastructuur. De cultuurpijlers hebben gezamenlijk overleg en hebben een rol in de ondersteuning van andere instellingen binnen hun sector. We hebben de ruimte gegeven aan de cultuurpijlers om hun rol zelf in te vullen.

De Kunstraad Groningen stelt in zijn advies dat een aantal instellingen zich de rol van cultuurpijler toe weet te eigenen en ondersteuning, concepten en verbindingen te realiseren binnen hun discipline. Toch stelt zij ook dat die toe-eigening van de rol van cultuurpijler niet de regel is en een onduidelijke opdracht vanuit de overheden hier mede debet aan is, maar ook aarzeling bij instellingen in de sector op de invulling. De Kunstraad adviseert met de cultuurpijlers duidelijke afspraken te maken over hun rol en de activiteiten die zij organiseren binnen het veld en hen daar ook verantwoording over te laten afleggen. Zo zouden cultuurpijlers (en steuninstellingen) expertise kunnen delen met andere organisaties die daar vraag naar hebben. Dit komt overeen met de uitkomsten van het onderzoek Achter de coulissen waarin ook de Noordelijke Rekenkamer constateert dat onduidelijk is wat de bijdrage van de cultuurpijlers aan hun sector is.

Wij geven gehoor aan de oproep van de Kunstraad en de Noordelijke Rekenkamer om de cultuurpijlers een duidelijke rol in het Groninger culturele ecosysteem te geven. Wij gaan daarom met hen in gesprek om maatwerk te kunnen verlenen, aangezien elke deelsector zijn eigen uitdagingen en behoeftes kent. Dit pakken we samen met de gemeente Groningen in de aankomende beleidsperiode verder op, door samen met de cultuurpijlers, rollen te definiëren en daar afspraken over te maken.

De volgende instellingen vervullen de rol van cultuurpijler binnen zowel de gemeente als de provincie Groningen:

Eurosonic Noorderslag - pijler voor popmuziek
Groninger Museum - pijler voor musea en erfgoed
Het Houten Huis - pijler voor jeugdtheater
NITE en Club Guy & Roni - pijler voor theater en dans
NNO - pijler voor de klassieke muziek
Noorderzon - pijler voor festivals
Noordwoord - pijler voor letteren

De gemeente Groningen heeft voor drie sectoren een eigen, gemeentelijke pijler aangewezen:

Vera/Simplon - gemeentelijke pijler popmuziek
Kunstpunt - gemeentelijke pijler beeldende kunst
Grand Theatre - gemeentelijke pijler voor talentontwikkeling

Jaarlijks provinciaal budget voor Fonds Cultuurpijlers: € 437.500,-
De bijdrage van de gemeente Groningen van € 75.000 per jaar wordt aan het provinciaal budget toegevoegd; de provincie treedt op als penvoerder voor de gedeelde cultuurpijlers.

Club Guy & Roni

Club Guy & Roni is de cultuurpijler voor de theater- en danssector, samen met NITE. Club Guy & Roni is een internationaal dansgezelschap dat de grenzen verkent tussen dans en andere kunstdisciplines. De artistieke activiteiten voor de komende periode zijn onder te verdelen in vier categorieën. Met The Human Odyssey richt Club Guy & Roni zich met samenwerkingspartner HIIIT op internationale samenwerkingen met dansgezelschappen en muziekensembles buiten Europa voor de grote zaal. Daarnaast wordt de interdisciplinaire samenwerking met NITE, HIIIT en het ASKO|Schönberg ensemble voortgezet. Naast de producties voor de grote zaal heeft Club Guy & Roni een 'fringe-lijn' waarin het meer experimenteel werk maakt gericht op het festival en vlakkevloercircuit. Borderless Art tot slot betreffen digitale projecten. Naast de producties die Club Guy & Roni onder deze pijlers maakt, heeft het gezelschap verschillende talentontwikkelingstrajecten en realiseert het samen met NITE een uitgebreid educatie- en participatieprogramma.

www.clubguyandroni.nl

Jaarlijkse subsidie Club Guy & Roni: € 52.371,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie Club Guy & Roni als cultuurpijler theater en dans: € 47.104,-

Club Guy & Roni levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

Eurosonic Noorderslag

ESNS organiseert jaarlijks een vierdaags showcasefestival en muziekconferentie op verschillende locaties in Groningen. ESNS bestaat uit twee festivals: Eurosonic en Noorderslag, die samen plaats bieden aan 280 acts uit Nederland en Europa. Op de ESNS Conference worden in 150 panels onderwerpen die op dat moment belangrijk zijn voor de sector geagendeerd. ESNS trekt jaarlijks bijna 40.000 muzikliefhebbers en 4.000 professionals uit de muziekindustrie. Naast het bieden van een podium voor nieuwe muziek, ondersteunt ESNS-artisten in verschillende talentontwikkelingsprogramma's. Ook kent het festival verschillende prijzen toe, en heeft het – veelal in samenwerking met Europese partners - verschillende initiatieven opgericht ter versterking van de Europese muzieksector.

www.esns.nl

Jaarlijkse subsidie Eurosonic Noorderslag: € 146.867,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie Eurosonic Noorderslag als cultuurpijler popmuziek: € 94.208,-

Jaarlijkse subsidie Eurosonic Noorderslag MME Awards: € 100.000,-

Eurosonic Noorderslag levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

Groninger Museum

Het Groninger Museum presenteert zich als een extravert, eigenzinnig en veelkleurig museum en een grote professionele speler in het Groningse culturele veld. Het museum heeft een uitgebreide en brede collectie van cultuurhistorie tot eigentijdse beeldende kunst en wil met semi-permanente en tijdelijke presentaties het publiek verwonderen en aanzetten tot meningsvorming. Kerntaken zijn collectioneren, conserveren en presenteren van kunst en cultuurhistorie. Het museum trekt veel publiek uit stad en provincie Groningen, maar ook uit de rest van Nederland. Het museum heeft met de programmering van tentoonstellingen een (inter-)nationale uitstraling en is van grote economische betekenis voor Groningen.

www.groningermuseum.nl

Jaarlijkse subsidie Groninger Museum: € 1.352.849,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie Groninger Museum als cultuurpijler musea en erfgoed: € 94.208,-

Groninger Museum levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Het Houten Huis

Het Houten Huis maakt beeldend muziektheater voor een jong en volwassen publiek. Een gevoelig onderwerp, beeldende poëzie, livemuziek en een minimum aan woorden vormen de ingrediënten voor een herkenbare Houten Huis-voorstelling. Het transformerende decor speelt altijd een grote rol, en fungeert als tegenspeler van de acteurs en dansers. In de komende periode maakt Het Houten Huis twee grote nieuwe voorstellingen voor de midden/grote zaal, evenals een theateraal concert. Ook herneemt het verschillende eerder gemaakte voorstellingen. Naast deze producties die te zien zijn in theaters en op (inter)nationale festivals, maakt het gezelschap ieder jaar een speelruimtevoorstelling voor de groepen 1 t/m 4 die het op scholen in Groningen, Friesland en Drenthe speelt. Met Wabi Sabi Theater en DeRonde/Deroo co-produceert Het Houten Huis ieder een tweetal voorstellingen. Daarnaast biedt het facilitaire en dramaturgische ondersteuning aan een aantal noordelijke theatermakers, onder andere via Station Noord. Tot slot realiseert het gezelschap verschillende educatieve en maatschappelijke projecten en randprogramma's.

www.hethoutenhuis.org

Jaarlijkse subsidie Het Houten Huis: € 45.023,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie Het Houten Huis als cultuurpijler jeugdtheater: € 53.760,-

Het Houten Huis levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

NITE

In 2023 is het Noord Nederlands Toneel doorgroeid naar NITE. NITE is cultuurpijler voor de theater- en danssector, samen met Club Guy & Roni. Het gezelschap richt zich op het maken van interdisciplinair, inclusief, innovatief en internationaal theater. De komende periode concentreert het programma zich rond vijf hoofdlijnen. Onder de noemer NITE Internationaal realiseert het gezelschap internationale coproducties voor de grote zaal. NITE Theater betreft de voortzetting van de interdisciplinaire samenwerking met Club Guy & Roni, HIIT en het ASKO|Schönberg ensemble. Met NITE Musicals start het gezelschap een zoektocht naar een nieuwe definitie van musical. Nieuw NITES zijn vlakke vloer producties van nieuwe makers voor de kleine zaal, en Borderless NITES zijn de digitale projecten van het gezelschap. Naast de producties die NITE onder deze pijlers maakt, heeft het gezelschap verschillende talentontwikkelingstrajecten en realiseert het samen met Club Guy & Roni een uitgebreid educatie- en participatieprogramma.

www.nite.nl

Jaarlijkse subsidie NITE: € 54.131,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie NITE als cultuurpijler theater en dans: € 47.104,-

NITE levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

Noord Nederlands Orkest

Het Noord Nederlands Orkest (NNO) is een symfonieorkest dat de live ervaring van klassieke muziek biedt met uitvoeringen op diverse podia. Het orkest richt zich op de provincies Groningen, Friesland en Drenthe, en speelt daarnaast met enige regelmaat buiten de noordelijke regio. Het NNO onderscheidt voor zichzelf 3 rollen, die van producent van 'core classics' en 'specific sounds', aanjager voor educatie en participatie en ontwikkelaar van projecten waarbij de verbinding met andere disciplines centraal staat. Het orkest vervult een spilfunctie in het muzikale ecosysteem van Noord-Nederland. Het NNO is een belangrijke speler binnen de sector klassieke muziek en vervult de rol van cultuurpijler voor deze sector voor de periode 2021-2028. Welke zij in de periode 2021-2024 heeft ingevuld met coaching trajecten professionalisering van kleinere orkesten in de provincie.

www.nno.nu

Jaarlijkse subsidie Noord Nederlands Orkest: € 65.826,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie Noord Nederlands Orkest als cultuurpijler klassieke muziek: € 40.448,-

Het NNO levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

Noorderzon

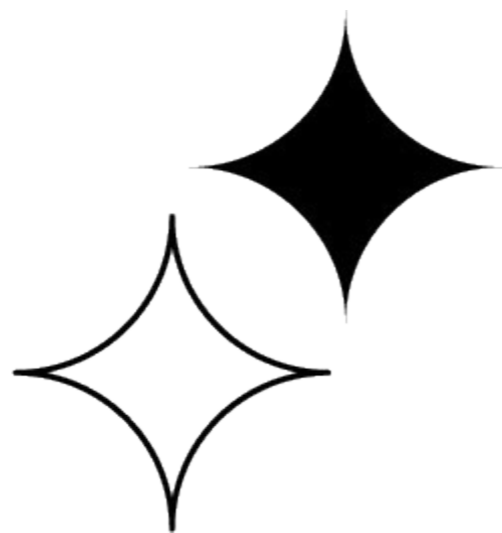
Noorderzon Festival of Performing Arts & Society Groningen is naar eigen zeggen een ietwat curieuze combinatie van groots zomerfeest en internationaal hybride kunstenfestival. Het festival verwelkomt jaarlijks meer dan 140.000 bezoekers in elf festivaldagen, verspreid over het gratis toegankelijke festivalhart in het Noorderplantsoen en verschillende podia in de stad. Jaarlijks toont Noorderzon circa twintig internationale en vijftientig lokale gezelschappen en makers. Deze programmering gaat gepaard met mini-festivals van muziek op meerdere podia. Daarnaast omvat het festival een &Society-programma, kinderprogramma, literatuur- en gratis programma. Noorderzon treedt veelal in samenwerking met het Grand Theatre op als coproducent en is onderdeel van het talentontwikkelingsnetwerk Station Noord.

www.noorderzon.nl

Jaarlijkse subsidie Noorderzon: € 147.695,- per jaar.

Jaarlijkse subsidie Noorderzon als cultuurpijler festivals: € 94.208,-

Noorderzon levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

NOORDWOORD

NOORDWOORD profileert zich als aanjager en ondersteuner van literaire cultuur in de provincie Groningen. De organisatie wil het literair klimaat in Noord-Nederland versterken door evenementen te organiseren, (jonge) makers te ondersteunen in hun ontwikkeling, literaire producties te ontwikkelen, een literaire agenda bij te houden van alle literaire evenementen in het noorden, prijzen en erefuncties te faciliteren en literaire partijen ondersteuning en advies te bieden. NOORDWOORD zet in op uitwisseling en delen van literaire ervaringen in uiteenlopende activiteiten voor een brede doelgroep. Het is de cultuurpijler op het gebied van de discipline letteren, voor zowel de gemeente Groningen als de provincie Groningen.

www.noordwoord.nl

Jaarlijkse subsidie Stichting NOORDWOORD: € 39.641 per jaar.

Jaarlijkse subsidie Stichting NOORDWOORD als cultuurpijler letteren: € 40.448,-

NOORDWOORD levert een bijdrage aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

3.3 Overige meerjarige subsidies

We verlenen structurele subsidies aan culturele instellingen voor een periode van vier jaar. Het gaat om 35 uitvoerende kunst- en erfgoedinstellingen.

We nemen een dertiental nieuwe meerjarig gesubsidieerde instellingen op in het provinciale bestel, waarbij we het advies van de Kunstraad volgen. Het gaat hierbij met name om instellingen vanuit de discipline theater/podiumkunsten en klassieke muziek. Daaronder bevinden zich verschillende instellingen die in de afgelopen periode gebruik gemaakt hebben van projectmatige subsidies vanuit de provincie, onder meer gericht op vernieuwing in de klassieke muziek. Daarnaast zetten we voor 21 instellingen de subsidierelatie van de afgelopen periode voort of breiden we die uit. Deze instellingen hebben opnieuw een positief advies gekregen van de Kunstraad.

Voor de vierjarige subsidies is een totaalbedrag beschikbaar van € 3.096.400,- per jaar.

De strategieën worden in het overzicht op de volgende manier afgekort:

- Sterke basis en ruimte voor vernieuwing (SB&RVV)

- Samenleven met cultuur (SmC)

- Overall Cultuur (OC)

- Thuis in Groningen (TiG)

Organisatie	Discipline	Advies Kunstraad 2025-2028	Besluit provincie Groningen 2025-2028*	Bijdrage strategieën
Stichting Beeldlijn	Film	€ 25.000	€ 25.000	SB&RVV + OC
Borg Verhildersum	Musea / erfgoed	€ 245.898	€ 245.898	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Bruckman Projecten	Theater	€ 33.000	€ 33.000	SB&RVV + SmC
De Noorderlingen	Theater	€ 125.000	€ 125.000	SB&RVV + SmC
De Steeg	Theater	€ 16.000	€ 16.000	SB&RVV + SmC
De Wijk De Wereld	Multidisciplinair	€ 60.000	€ 60.000	SB&RVV + OC
Festival Hongerige Wolf	Festival	€ 50.000	€ 50.000	SB&RVV + OC
Folkingestraat Synagoge	Musea / erfgoed	€ 56.810	€ 56.810	SB&RVV + SmC + TiG
Forum Groningen	Multidisciplinair	€ 69.400	€ 69.400	SB&RVV + OC
Fraeylemaborg	Musea / erfgoed	€ 225.000	€ 225.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Grand Theatre	Theater	€ 75.000	€ 75.000	SB&RVV + SmC + OC
Grasnapolsky	Festival	€ 100.000	€ 100.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG
GRID	Musea / erfgoed	€ 35.000	€ 35.000	SB&RVV + SmC + TiG
Jazz te Gast	Festival	€ 12.500	€ 12.500	SB&RVV + SmC + OC
Jonge Harten	Festival	€ 45.000	€ 45.000	SB&RVV + SmC + OC
Kamerorkest van het Noorden	Klassiek	€ 15.000	€ 15.000	SB&RVV + SmC
Luthers Bach Esemble	Klassiek	€ 25.000	€ 25.000	SB&RVV + TiG
Museum Klooster Ter Apel	Musea / erfgoed	€ 210.250	€ 210.250	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Museum Menkemaborg	Musea / erfgoed	€ 235.000	€ 235.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Museum Nienoord	Musea / erfgoed	€ 222.000	€ 222.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Museum Wierdenland	Musea / erfgoed	€ 86.000	€ 86.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Noorderlicht	BFN	€ 180.000	€ 180.000	SB&RVV + SmC
Noordgedacht	Festival (KM)	€ 19.000	€ 19.000	SB&RVV + SmC + OC
Noordpool Orkest	Klassiek	€ 40.000	€ 40.000	SB&RVV + SmC
Noordstaat	Multidisciplinair	€ 55.000	€ 55.000	SB&RVV + SmC
Oorlogs- en verzetscentrum Groningen	Musea / erfgoed	€ 20.986	€ 20.986	SB&RVV + OC + TiG
Openluchtmuseum Het Hoogeland	Musea / erfgoed	€ 180.000	€ 180.000	SB&RVV + OC + TiG
Poëziepaleis	Letteren	€ 15.000	€ 15.000	SB&RVV + SmC
ShELFISH	Theater	€ 20.000	€ 20.000	SB&RVV + SmC
Terug naar het begin	Festival	€ 45.000	€ 45.000	SB&RVV + OC
Theatergroep WAARK	Theater	€ 55.500	€ 55.500	SB&RVV + SmC + OC
Veenkoloniaal museum	Musea / erfgoed	€ 198.000	€ 198.000	SB&RVV + SmC + TiG
Visserijmuseum Zoutkamp	Musea / erfgoed	€ 85.000	€ 85.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG
Wabi Sabi	Theater	€ 40.000	€ 40.000	SB&RVV + SmC + TiG
Zummerbühne	Theater	€ 100.000	€ 100.000	SB&RVV + SmC + OC + TiG

*Voor de jaren 2026, 2027 en 2028 passen we een nader te bepalen accres toe; Provinciale Staten stelt dit bij de begroting vast.

3.4 Overige instellingen

Enkele partijen in het Groninger bestel zijn cruciaal voor het behalen van onze ambities en voor het uitvoeren van wettelijke taken. Deze organisaties hoeven geen meerjarige subsidieaanvraag te doen, maar maken wel deel uit van de periodieke invulling van ons uitvoeringsprogramma.

Kunstraad Groningen

De Kunstraad adviseert over beleidsontwikkeling van en subsidieverlening aan instellingen en speelt in die hoedanigheid een belangrijke rol in het cultuurnotaproces van provincie en gemeente. Wij vinden onafhankelijke advisering over de (artistieke) kwaliteit van instellingen en monitoring van het veld belangrijk. De Kunstraad voert daarnaast voor de provincie en gemeente al enkele jaren subsidieregelingen uit, gericht op de professionele en amateurkunsten. Het kan voorkomen dat we advies bij de Kunstraad inwinnen over specifieke aspecten van ons beleid. Ook staat het de Kunstraad vrij om ongevraagd advies te leveren.

In de komende beleidsperiode gaat de Kunstraad zijn subsidiebeleid aanpassen naar een meer gelaagd instrumentarium dat beter aansluit bij de behoeften vanuit het culturele veld, waarbij we ook oog hebben voor makers. Parallel hieraan zal de Kunstraad haar beleidsadviserende rol verder invullen en organisatorisch inrichten. Gemeente en provincie moedigen deze ontwikkeling aan.

www.kunstraadgroningen.nl

Jaarlijks budget Kunstraad Groningen: € 211.037,-.

De Kunstraad draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Noordelijk Archeologisch Depot (NAD)

De provincie Groningen is eigenaar van archeologische vondsten die tijdens onderzoeken in de provincie worden gedaan. Het is onze wettelijke taak deze vondsten verantwoord op te slaan en toegankelijk te maken. De Inspectie voor Overheidsinformatie & Erfgoed monitort de uitvoering van de wettelijke taak.

In samenwerking met de provincies Drenthe en Fryslân beheren we het Noordelijk Archeologisch Depot (NAD) in Nuis. Deze samenwerking is vastgelegd in een bestuursovereenkomst die loopt tot en met 2028. Het NAD fungeert niet alleen als opslagplaats voor bodemvondsten, maar ook als een laagdrempelig informatiecentrum over de archeologie van Noord-Nederland. We hechten veel waarde aan het ontsluiten van archeologisch erfgoed voor een breed publiek. Door bruiklenen te verstrekken, draagt het depot bij aan de presentatie van de Collectie Groningen. Daarnaast zorgen we voor een goede afhandeling van meldingen van toevalsvondsten, zodat ook deze belangrijke ontdekkingen een plek krijgen. Na elk archeologisch onderzoek vindt een selectie van de vondsten plaats. Hierbij wordt beslist welke items behouden en gedeponeerd worden. Door goedkeuring te verlenen of te onthouden aan deze selectie, dragen we zorg voor het duurzame behoud van een representatief deel van het archeologische erfgoed.

www.nadnuis.nl

Jaarlijks budget Noordelijk Archeologisch Depot (NAD): € 192.510,-.

NAD Nuis draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

3.5 Subsidieregelingen

Instellingen verlangen vaak een duurzame financiering voor hun plannen en willen daarom al hun activiteiten onderbrengen in een meerjarige aanvraag. Voor specifieke projecten en initiatieven is het echter mogelijk ondersteuning te krijgen vanuit het incidentele cultuurbudget. Op deze manier kunnen we projectmatige ambities die niet via een structurele toekenning worden gefinancierd, of die door organisaties buiten de cultuursector ontwikkeld worden (zoals gezondheid- of welzijnsorganisaties), alsnog helpen realiseren.

Het vernieuwde instrumentarium van de Kunstraad is voor ons van grote waarde voor het behalen van deze doelen. Met vier aanvullende regelingen proberen we extra accenten te leggen op onderdelen van ons beleid die het behalen van onze ambities uit het beleidskader dichterbij halen.

Subsidieregelingen bij de Kunstraad

Nieuwe en incidentele professionele initiatieven spelen een vitale rol in de sector, van voorstellingen en exposities tot festivals en filmproducties. Om deze initiatieven te financieren verstrekt de Kunstraad namens de provincie en gemeente Groningen uiteenlopende subsidies. Doel is het kunstenklimaat te ondersteunen en vernieuwend aanbod te stimuleren in Stad en Ommeland.

Wij continueren de samenwerking met de Kunstraad en ondersteunen, net als de gemeente, de introductie van een meer gelaagd subsidie-instrumentarium. Concreet gaat het dan op een nieuwe impulsregeling, gericht op snel te verstrekken subsidies waarbij de nadruk ligt op makers, naast een meer traditionele regeling gericht op de ondersteuning van nieuwe incidentele artistieke- of erfgoedprojecten. Ook nieuw is ten slotte een regeling gericht op ondersteuning van programma's tot maximaal twee jaar.

Jaarlijks budget regelingen Kunstraad: € 350.000,-.

De regelingen van de Kunstraad dragen bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Subsidieregeling voor Amateurkunst, Cultuurparticipatie en Erfgoed

We willen met deze regeling en het bijbehorende budget initiatieven ondersteunen die op originele wijze bijdragen aan één of meerdere van de strategieën en zich richten op het stimuleren van actieve cultuurparticipatie, deelname aan amateurkunst, het ontsluiten van erfgoed en archeologie alsook het behoud en bevorderen van de Nedersaksische taal. Projecten die in aanmerking komen voor financiering zijn bijvoorbeeld diegene die cultuurparticipatie verbinden met het sociale domein. Ook zijn er kansen voor samenwerkingen tussen stad en regio om nieuw aanbod te creëren, en voor vernieuwende presentaties van erfgoed en archeologie. Daarnaast is er aandacht voor amateurkunst en zowel materieel als immaterieel erfgoed.

De regeling biedt extra kansen voor erfgoed en archeologie. We willen vernieuwende activiteiten stimuleren. Initiatieven die het verhaal achter archeologische vondsten beter vertellen, zijn hierbij van belang. Verder zetten we met deze subsidiereregeling in op culturele activiteiten die zich richten op het behouden en bevorderen van het gebruik van de Nedersaksische taal Gronings. Hierbij gaat het om projecten die nog niet op een soortgelijke manier in de provincie aangeboden worden en waarbij de focus ligt op publieksverbreding. Dit is één van de manieren waarop de provincie invulling geeft aan het convenant Nedersaksisch.

Jaarlijks budget Regeling Amateurkunst, Cultuurparticipatie en Erfgoed: € 500.000,-
(vanaf 2026: € 350.000 per jaar).

De subsidiereregeling voor Amateurkunst, Cultuurparticipatie en Erfgoed draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Samenleven met cultuur', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Subsidieregeling vernieuwing vaste presentaties erfgoed

Erfgoedinstellingen zijn verantwoordelijk voor instandhouding en presentatie van de Collectie Groningen. We streven naar eigentijdse presentaties van erfgoed, om collecties ook in de toekomst in de basis levend en toegankelijk te houden. Digitalisering is hierin een belangrijke factor. Erfgoed gaat leven en krijgt betekenis wanneer het verhaal achter de objecten wordt verteld. Dat verhaal moet toegankelijk zijn voor een breed publiek. We willen bijdragen aan initiatieven die erfgoed op inspirerende en eigentijdse wijze tonen aan het publiek. Deze regeling is bedoeld voor musea met een erfgoed- of archeologiecollectie die een duidelijke relatie met Groningen heeft. Binnen de regeling is een aanvraag voor planvorming mogelijk.

Jaarlijks budget Subsidiereregeling vernieuwing vaste presentaties erfgoed: € 250.000,-
(vanaf 2026: € 100.000,- per jaar).

De regeling Vernieuwing vaste presentaties erfgoed draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis' en 'Thuis in Groningen'.

Subsidieregeling Versterking keten uitvoerende kunsten

Als gevolg van beslissingen van de rijksoverheid, Rijkscultuurfondsen en andere subsidiërende partijen, maar ook vanwege dieperliggende oorzaken, staat het aanbod op het gebied van film, (lichte) muziek en letteren in onze provincie onder druk. Partijen met een cruciale rol in de noordelijke keten in deze disciplines hebben behoefte aan extra middelen om hun activiteiten op een dusdanig niveau uit te voeren, dat de keten als geheel kan blijven functioneren, het regionale aanbod niet vermindert en de landelijke positie zoveel mogelijk gehandhaafd blijft. Met deze regeling kunnen we deze organisaties steunen en gerichte afspraken maken over hun ketenverantwoordelijkheid.

Jaarlijks budget Subsidiereregeling Versterking keten uitvoerende kunsten: € 180.000,-
De regeling Versterking keten uitvoerende kunsten draagt bij aan onze strategieën: 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overall cultuur'.

Subsidieregeling Vermarkten van erfgoed

Er is duidelijk behoefte aan meer aandacht voor de promotie van ons erfgoed. Om de waardevolle elementen van ons landschap, cultuur, gebouwd erfgoed en archeologie in de provincie beter onder de aandacht te brengen, willen we inspelen op de vraag en behoeften van de gebruikers. Wat wil een toerist zien en doen wanneer hij Groningen bezoekt? En hoe zit het met de wensen van de inwoners die als recreanten hun eigen regio verkennen? Hoe zorgen we ervoor dat het aanbod dat aansluit bij deze behoeften voldoende beschikbaar is en effectief wordt gepromoot? Daarbij willen we rekening houden met de verschillende wensen van zowel bezoekers van binnen als buiten de provincie. Ons doel is marketingkansen te creëren voor erfgoedinstellingen en toeristische ondernemers.

Marketing Groningen werkt met zeven Groninger regio's samen in de vermarkting, in opdracht van de provincie en gefinancierd vanuit het beleidsterrein vrijetijdseconomie. Erfgoedinstellingen kunnen aansluiten bij deze werkwijze, en hun eigen product binnen de regionale identiteit krachtig voor het voetlicht te brengen. De afgelopen jaren zijn tevens toeristische netwerken van ondernemers actief geweest, die onder meer via de vrijetijdsmakelaar en regiomarketingprojecten werden geactiveerd. Via specifieke projecten, zoals de festivals van de Gouden Rand en de samenwerkende Waddense musea, zijn bewoners en ondernemers in de vrijetijdsector effectief betrokken in de uitvoering. In 2025 zetten we een speciale regeling op ter co-financiering voor initiatieven waarbij marketing en samenwerking samengaan.

Jaarlijks budget Subsidiereregeling Vermarkten van erfgoed: € p.m.
De regeling Vermarkten van erfgoed draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

3.6 Beleidsinstrumenten

Buiten de meerjarige subsidies en de specifieke subsidieregelingen waarmee we in een bruisend aanbod investeren, hebben we in ons beleid speerpunten geformuleerd waaraan we in de komende beleidsperiode gaan werken via de volgende instrumenten.

Cofinancieringsbudget nieuwe ontwikkelingen

Er ontstaan voortdurend nieuwe kansen voor de cultuursector in Groningen, dankzij verschillende subsidieprogramma's en samenwerkingsverbanden. Deze kansen komen niet alleen voort uit Groninger initiatieven, maar ook uit Rijks- en Europese programma's. Via het Co-financieringsbudget Provinciale Meefinanciering of via de Kunstraad kan op deze ontwikkelingen ingespeeld worden. We reserveren een kleinschalig budget voor projecten, onderzoeken of andere randvoorwaarden die niet aansluiten bij de Provinciale Meefinanciering of Kunstraad, maar waar wel stimulans door de provincie nodig is om tot realisatie te kunnen komen.

We denken hierbij bijvoorbeeld aan kansen die Regiodeals bieden. Bij de Regiodeals wordt Rijksgeld gecombineerd met provinciale middelen. Het provinciaal Nationaal Programma Groningen (NPG) biedt beperkte nieuwe mogelijkheden voor cultuur, voor zover niet versleuteld in provinciale NPG-programma's. Vanuit de provinciale teams voor Cultuur, ERL en Vrijtijdseconomie is onder meer betrokkenheid bij de kunstroute 'Soundings: Listen to the Land', ontwikkeld door Sense of Place. Met Vrijtijdseconomie wordt samengewerkt aan een baanbreker. Het NPG richt zich op het creëren van nieuw perspectief voor de inwoners van de provincie, en in het bijzonder voor het aardbevingsgebied en werkt op samengaan van succesvolle programma's met de sociale en Economische agenda van Nij Begun. Het erfgoedprogramma biedt binnen het NPG wel veel mogelijkheden voor samenwerking. De provincie geeft verder advies aan het NPG betreffende het enigszins stroomlijnen van de inwonerinitiatieven in Toukomst ten opzichte van de uitvoering van provinciaal cultuurbeleid.

Het Waddenfonds heeft thematische lijnen zoals 'Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapontwikkeling' en 'Duurzame recreatie en toerisme'. Deze sluiten naadloos aan bij onze beleidsstrategie Overall Cultuur..

Jaarlijks co-financieringsbudget nieuwe ontwikkelingen: € 100.000,-.

Het Cofinancieringsbudget draagt bij aan onze strategieën 'Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Provinciale Cultuurprijzen

Sinds 2019 reikt de provincie Groningen in samenwerking met het Cultuurfonds Groningen drie prijzen uit aan personen, instellingen of groepen die een bijzondere impuls geven aan het Groninger culturele klimaat en/of een uitzonderlijke prestatie hebben geleverd. De prijzen bestaan uit: De Groninger Cultuurprijs voor Amateurkunst (door het Cultuurfonds), De Groninger Talentprijs en De Groninger Cultuurprijs (beide door de provincie Groningen). Hiermee willen de provincie en het Cultuurfonds personen, groepen of instellingen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van cultuur in de schijnwerpers zetten en daarmee de culturele sector inspireren. Een onafhankelijke vakjury kiest de winnaars.

www.cultuurprijsgroningen.nl

Jaarlijks budget Provinciale Cultuurprijzen (exclusief bijdrage van het Cultuurfonds): € 27.400,-.

De Provinciale Cultuurprijzen dragen bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Regioregisseur (voorheen: Gastconservatorschap)

Het instrument Regioregisseur is ingericht om kunst en cultuur voor iedereen in de provincie toegankelijk te maken, de culturele infrastructuur in de regio te versterken, de verbinding tussen cultuur en maatschappelijke opgaven te stimuleren en daarnaast een evenwichtige spreiding van cultureel aanbod in de provincie te realiseren. De afgelopen beleidsperiode heeft, na een evaluatie, de pilot Gronings Vuur uit 2019-2020 vanuit het provinciale instrument Gastconservatorschap een vervolg gekregen. Gronings Vuur reist door de provincie en brengt in elke gemeente het gesprek op gang over de uitdagingen die de toekomst met zich meebrengt. De verhalen die lokaal leven zijn inspiratie voor een theatrale productie. Gronings Vuur heeft in de afgelopen jaren alle Groninger gemeenten aangedaan, waardoor is gewerkt aan de lokale maatschappelijke opgaven en het verbinden van de lokale culturele infrastructuur.

Ook aankomende beleidsperiode staat in het teken van het duurzaam verbinden van de regionale culturele infrastructuur en haar inwoners. Zo blijven de sterke lokale en regionale culturele infrastructuur langdurig geactiveerd en inwoners actief bij dit proces betrokken. In de komende vier jaar wordt ingezet op het verder aanjagen van de ontwikkelde organisatiekracht en het uitwerken van de maatschappelijke thema's die spelen onder inwoners van de provincie. Dicht bij de mens, lokaal opgetuigd en maatwerk per regio. Via de Regioregisseur spelen we in op dit momentum, zetten we in op de kracht van cultuur bij sociaal-maatschappelijke opgaven en stimuleren we de verbinding tussen nieuwe en bestaande samenwerkingen. We zetten de inwoner centraal en zorgen voor een structureel laagdrempelig aanbod en goede spreiding in de provincie.

Jaarlijks budget voor Regioregisseur: € 65.000,-

Met de Regioregisseur dragen we bij aan de strategieën 'Sterke basis', 'Samenleven met cultuur' en 'Overall Cultuur'.

Samenwerking Erfgoed, Ruimtelijke Kwaliteit en Landschap (ERL)

De afgelopen jaren hebben we samengewerkt op het terrein van de opgave Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap, inclusief het Erfgoedprogramma. De komende jaren willen we deze samenwerking intensiveren vanuit de gezamenlijke ambitie de erfgoedsector in brede zin te versterken. De opgave ERL is een programma waarin ruimte is voor vernieuwing en experiment. We gaan onderzoeken of we methodes en instrumenten die binnen de opgave ERL ontwikkeld zijn, en aantoonbaar resultaat opleveren, onder kunnen brengen in regulier beleid. In dit Uitvoeringsprogramma zijn daar al voorbeelden van opgenomen. Het Steunpunt Ruimtelijke kwaliteit, het Erfgoedloket en de Erfgoedmonitor zijn binnen de opgave ERL ontwikkeld en nemen we vanaf 2025 weer op binnen het reguliere cultuurbeleid.

Samen met ERL onderzoeken we kansen rondom erfgoedparticipatie in Groningen, ook met het oog op het Verdrag van Faro. Verder proberen we de koppeling te maken tussen de verschillende digitaliseringsactiviteiten die in de provincie zijn uitgevoerd, de versterking van de restauratiebranche en -onderwijs, herbestemming en verduurzaming van erfgoed en de publieksvoorlichtende rol die ERL heeft gedefinieerd. Ook leggen we vanuit het cultuurbeleid de verbinding met ruimtelijke kwaliteit en landschap. Binnen de opgave ERL leggen we daar de komende jaren meer nadruk op. De inzet vanuit cultuur op deze terreinen zit op de inzet van ontwerpkracht en op de cultuurhistorische kwaliteiten (zoals gebouwd erfgoed en archeologie) die centraal moeten staan binnen de ontwikkeling van de ruimtelijke opgaven. Hiervoor zullen we onder meer een bijdrage leveren aan de Uitvoeringsagenda Mooi Groningen.

Daarnaast zet ERL ook deze periode in op het verbeteren van de staat van onderhoud van het gebouwd erfgoed in onze provincie. Dit vindt onder meer plaats via de uitvoering van de subsidieregeling voor Groot Onderhoud en Restauratie Rijksmonumenten Groningen (GRRG).

Jaarlijks budget GRRG vanuit begroting cultuur: € 1.083.700,-
Met de regeling GRRG dragen we bij aan de strategieën 'Sterke basis' en 'Thuis in Groningen'.

Versterking erfgoedsector

De kwetsbaarheid van bedrijfsvoering bij erfgoedinstellingen heeft al enkele jaren onze aandacht. Veel instellingen hebben een zeer kleine formatie, in sommige gevallen staan publiekstaken onder druk door de instandhoudingsopgaven. Die kwetsbare positie is de afgelopen periode als gevolg van de coronacrisis en de prijsstijgingen voor energie, diensten en materialen beslist niet verminderd. De Kunstraad bevestigt in haar adviesrapport "Vele kunsten op goede grond" het beeld van de problematiek.

Op een aantal onderdelen willen we inzet plegen om ingezette en onafgemaakte ontwikkelingen in de sector een kans te geven:

- **Impuls ontwikkeling musea met regionale impact**

Musea spelen een belangrijke rol bij het presenteren van de geschiedenis van Groningen in zowel Stad als Ommeland. Op dit moment bevinden enkele belangrijke schakels in deze museale keten zich echter in een overgangperiode, waardoor ze tijdelijk moeite hebben dezelfde prestaties te leveren als voorheen. Ze werken hard aan vernieuwing, zowel op het gebied van tentoonstellingen als samenwerkingen. Museum aan de A is als opvolger van het Noordelijk Scheepvaartmuseum een centrale spil in de samenwerking rondom de Groningse geschiedenis. Het museum heeft als doel zowel inwoners als bezoekers te verbinden met de geschiedenis van Stad en Ommeland. Als regisseur en programmeur coördineert het museum provinciale projecten, zoals de onderwijscanon van Groningen en de viering van 80 jaar vrijheid. Deze ambities sluiten goed aan bij ons streven naar vernieuwing en samenwerking in de erfgoedsector. Tegelijkertijd bevindt het museum zich in een belangrijke ontwikkel- en verbouwingsfase, wat de reguliere bedrijfsvoering onder druk zet. Museum Stad Appingedam, gevestigd in twee aaneengeschakelde historische panden in het hart van Appingedam, richt zich met zijn collectie op de cultuurgeschiedenis van Fivelingo en de stad Appingedam. Het museum, met een rijke historie, speelt een belangrijke rol in de toegankelijkheid van erfgoed in Noordoost-Groningen. Het museum is momenteel bezig met een uitgebreide vernieuwing, waarbij niet alleen de vaste tentoonstelling wordt gemoderniseerd, maar ook via internationale samenwerkingen verdieping wordt gezocht. Gezien hun belangrijke positie in de keten van het regionale museale erfgoed, ondersteunen we deze organisaties voor een periode van twee jaar tijdens hun ontwikkelfase, als onderdeel van onze 'Thuis in Groningen'-strategie. Hiermee streven we naar een basisversterking en aanzet tot een betere toekomstbestendigheid van de erfgoedsector in Groningen.

- **Doorontwikkeling van het Shared Service Centre**

We onderzoeken deze beleidsperiode de doorontwikkeling van een 'Shared Service Centre' voor de erfgoedsector waar we in de vorige beleidsperiode een start mee hebben gemaakt. In de vorige beleidsperiode werd aan dit concept invulling gegeven via een meerjarig programma, belegd bij Erfgoedpartners, gericht op registratie, digitalisering en ontsluiting van de collecties van negentien deelnemende musea. Daarnaast werden vouchers verdeeld, in te zetten binnen voornoemde thematiek. In de komende beleidsperiode willen we het concept van Shared Service Centre verder invullen. Via het Shared Service Centre kan op specifieke expertise (bijvoorbeeld ICT, markering, educatie, fondsenwerving, HRM, inkoop) menskracht met prijsvoordeel worden ingekocht door instellingen. Draagvlak voor het Shared Service Centre is aanwezig, maar de exacte behoefte en inrichting van dit concept moeten we nader onderzoeken en afstemmen met andere partijen die in het erfgoedveld actief zijn, zoals de Coöperatie Sterke Musea. Een breder financieringsmodel met budgetten van overheden, instellingen en aanvullende fondsen, verdient daarbij de voorkeur.

Jaarlijks budget voor het versterken van de erfgoedsector: € 250.000,-.

Het budget Versterking erfgoedsector draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Thuis in Groningen'.

Versterking filmsector

In de beleidsperiode 2021-2024 is versterking van de filmsector in de provincie Groningen voornamelijk ingezet via structurele subsidies aan stichting Beeldlijn en de filmiga's vanuit het Forum Groningen. Vanuit het cofinancieringsbudget hebben we kunnen bijdragen aan filmeducatie via Filmhub Noord. Daarnaast ondersteunt We the North het netwerk Filmimpact Noord om talentontwikkeling en de infrastructuur van film in de drie Noordelijke provincies te versterken. Tegelijkertijd zijn de energie en wensen van de Noordelijke filmsector steeds duidelijker. Aan de ene kant leeft een financieringsvraagstuk voor (overwegend) gevorderde filmmakers in Groningen; aan de andere kant kan de infrastructuur van de Groninger filmsector beter versterkt en verbonden worden.

In de aankomende beleidsperiode gaan we verder met de structurele subsidies aan Beeldlijn en Forum Groningen. Ook subsidiëren we filmeducatie via de Filmhub Noord als cofinanciering voor de bijdrage van het Filmfonds. Tevens dragen wij via We the North in de aankomende periode bij aan het netwerk Filmimpact Noord.

Via het instrument Versterking Filmsector willen we de aankomende periode extra inzetten op de Groningse filminfrastructuur. Een aanjager gaat aan de slag met het beter verbinden van de Groningse filmsector en maakte de connectie met de ontwikkelingen vanuit We the North en het netwerk Filmimpact Noord. Zo wordt niet alleen ingezet op het versterken van de Groningse filmsector, maar ook op de samenwerkingen met de sector in Drenthe en Friesland. Onderdeel van deze aanjagersrol is ook het verder ophalen van geluiden uit het veld om zo vanaf 2029 een duidelijk filmbeleid te kunnen maken, met als stip op de horizon een cultuurpijler Film om ook deel te nemen in het netwerk van cultuurpijlers en een eerste aanzet tot een regionaal filmfonds voor regionale filmmakers.

Jaarlijks budget voor het versterken van de erfgoedsector: € p.m.

Het budget Versterking erfgoedsector draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overall Cultuur'.

Budget beleidsontwikkeling archeologie

In deze beleidsperiode gaan we verkennen of een provinciale archeologische onderzoeksagenda een toegevoegd instrument kan zijn in het archeologiebeleid van de provincie én gemeenten. Een onderzoeksagenda is van bovenregionale betekenis en zorgt voor gerichte keuzes in archeologisch onderzoek in de provincie. Hiermee kunnen gemeenten worden ondersteund in hun rol als bevoegd gezag en hun archeologiebeleid. Daarnaast vult de onderzoeksagenda kennislacunes, om in de toekomst nog meer gericht onderzoek te kunnen laten uitvoeren. Uiteindelijk levert gericht onderzoek eveneens een goed onderbouwde basis voor de deponering van de vondsten en documentatie uit archeologisch onderzoek naar het Noordelijk Archeologisch Depot.

Jaarlijks budget voor beleidsontwikkeling archeologie: € 25.000

Het budget Beleidsontwikkeling archeologie draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Thuis in Groningen'.

We the North

De afgelopen jaren heeft het Noorden zich ontwikkeld tot een hechte culturele regio met een sterke infrastructuur die stad en platteland met elkaar verbindt. De ambities voor de periode 2025-2028 zijn inmiddels vastgesteld in het Koersdocument We the North 2025-2028. Ook de komende vier jaar heeft We the North de ambitie om talentontwikkeling in Noord-Nederland een stevige impuls te geven. Hiertoe is de koers van We the North geactualiseerd op basis van de ervaringen, de opbrengsten en een uitgebreid evaluatieonderzoek.

Het doel blijft de komende jaren de culturele instellingen opnieuw in staat te stellen om de culturele infrastructuur verder te versterken. Door te blijven focussen op de bestaande netwerken en nieuwe netwerken te faciliteren zorgt We the North ervoor dat inwoners meer toegang krijgen tot professionele kunst van jonge noordelijke makers die de culturele rijkdom van de steden en provincies vergroten. We the North blijft zich, in afstemming met het culturele veld, inzetten voor de lobby. Hoewel het landelijk draagvlak voor regionale spreiding van cultuurgelden toeneemt, blijft het van groot belang om een succesvolle lobby in Den Haag te voeren voor een sterke noordelijke culturele infrastructuur.

www.wethenorth.org

Jaarlijks budget We The North: € 109.300,-

We The North draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis', 'Samenleven met cultuur' en 'Overall cultuur'.

Monitoring en evaluatie

Op het vlak van monitoring en evaluatie willen we nauw blijven samenwerken met de gemeente Groningen. Omdat ons cultuurnotaproces in samenwerking tot stand is gekomen, is het vanzelfsprekend dat we ook onderzoek, monitoring en evaluatie in samenwerking vormgeven en uitvoeren. Voor enkele subsidierelaties fungeert een van de twee overheden als penvoerder en eerste aanspreekpunt. De betrokken instellingen kunnen uiteraard verwachten dat we hierover duidelijk en goed communiceren.

Op basis van de aanvraag, voortgangsrapportage en verantwoording gaan we met alle instellingen in gesprek over de voortgang van hun activiteiten. We hechten veel waarde aan nauw contact met de culturele sector, de instellingen die bijdragen aan onze ambities en de makers in het veld. Door regelmatig in gesprek te gaan, blijven we goed op de hoogte van de uitvoering van de activiteiten. Als er veranderingen optreden ten opzichte van de oorspronkelijke subsidieaanvraag – bijvoorbeeld door gewijzigde omstandigheden, financiële aanpassingen of ingrijpende koerswijzigingen – verwachten we dat de subsidieverstrekker dit bij ons meldt.

Dit houdt in dat er minimaal jaarlijks een gesprek plaatsvindt over de verantwoording. Bij sommige partijen kan de gespreksfrequentie echter ook elk kwartaal zijn, afhankelijk van de situatie. Op deze manier krijgen we beter inzicht in de activiteiten en de uitvoering van de plannen van de instellingen. Daarnaast vinden we het belangrijk op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen binnen de sector. Deze aanpak stelt ons ook in staat de sector beter te vertegenwoordigen op politiek-bestuurlijk niveau en in te spelen op kansen die zich gedurende de beleidsperiode voordoen.

We hebben in de vorige beleidsperiode, ook naar aanleiding van de aanbevelingen uit het rapport 'Achter de coulissen' van de Noordelijke Rekenkamer, een start gemaakt met de opzet van een heldere systematiek voor het verzamelen van specifieke kwalitatieve en kwantitatieve gegevens vanuit de sector, in relatie tot het provinciaal cultuurbeleid. Hierbij hebben we indicatoren opgesteld die ons inzicht geven of we met het ingezette beleid daadwerkelijk bijdragen aan onze ambities zoals opgesteld in het strategisch beleidskader "Cultuur is de basis!" 2021-2028. Deze gegevens publiceren we vanaf 2025 gepubliceerd op De Staat van Groningen en we updaten ze jaarlijks. De Erfgoedmonitor is daar reeds raadpleegbaar.

Het is belangrijk tijdens de periode 2025-2028 goed te monitoren, zodat we snel kunnen inspelen op trends en ontwikkelingen binnen de culturele sector. Tegelijkertijd willen we waardevolle input verzamelen voor het beleid na 2029. De Kunstraad Groningen speelt hierin een cruciale rol als onze partner. Daarom verkennen we met de Kunstraad de optie om elke twee jaar een tussentijdse monitoring uit te voeren. Als onafhankelijk adviesorgaan rapporteert de Kunstraad hun bevindingen aan zowel de gemeente als de provincie, bij wijze van mid-term evaluatie van ons cultuurbeleid.

We zien als provincie dat niet alleen bij ons, maar ook in de sector zelf behoefte is aan datagedreven werken. Samen met de Kunstraad Groningen, gemeente Groningen en DEN (Kennisinstituut Cultuur & Digitale transformatie) startten we eind 2024 met de eerste fase van onderzoek en inventarisatie met als doel de ontwikkeling van de digitale culturele kaart van Groningen; een monitoringsysteem die voor culturele instellingen een waardevol instrument is om te gebruiken. We zoeken hierbij samenwerkingen met andere organisaties in Nederland die hierin al goede stappen hebben gezet waardoor we het wiel niet opnieuw uit hoeven te vinden, van elkaar kunnen leren, data kunnen delen en ook over de provinciegrenzen heen data kunnen vergelijken en uitwisselen. Bij dit alles kijken we, samen met DEN, welke mogelijkheden er zijn om de aanpak op te schalen naar de andere twee Noordelijke provincies.

Met bovengenoemde ontwikkelingen willen we tegemoetkomen aan de aanbevelingen ten aanzien van de monitoring uit het rapport Achter de coulissen van de Noordelijke Rekenkamer, zowel provinciaal alsook voor We the North.

Jaarlijks budget monitoring en evaluatie: € 40.000,-

Monitoring en evaluatie draagt bij aan onze strategie 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing'.

Procesbudget

Vanuit dit budget financieren we (onverwachte) procesmatige kosten die gerelateerd zijn aan de uitvoering van het cultuurbeleid.

Jaarlijks procesbudget € 150.000,-

Het Procesbudget draagt bij aan onze strategieën 'Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

3.7 Beleidsvoornemens

Onze ambitie reiken ver, onze strategieën zijn bepaald, maar de invulling geschiedt op basis van de beschikbare middelen. We hebben naast de verschillende subsidies, regelingen en instrumenten nog verschillende voornemens waarmee we in de komende beleidsperiode aan de slag gaan.

Bedrijfsmatige gezondheid

Een belangrijk thema in onze samenwerking met culturele instellingen en de gesprekken die we voeren, is de bedrijfsmatige gezondheid. We merken dat deze door verschillende factoren onder druk staat. Denk aan de nasleep van de coronacrisis, gestegen prijzen van goederen en diensten, hogere loonkosten en een beperkte instroom op de culturele arbeidsmarkt. De sector heeft weinig financiële reserves, terwijl er vier jaar geleden juist werd ingezet op verbetering van de financiële en organisatorische situatie.

De Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen. Onderschrijving en naleving van deze codes waren een voorwaarde voor het doen van een aanvraag voor een meerjarige subsidie voor de periode 2025-2028. Daarom zullen we in onze gesprekken met gesubsidieerde partijen extra aandacht besteden aan deze onderwerpen. Het gaat hierbij niet alleen om de inzet van de beschikbare middelen, maar ook om de rol van toezichthouders en besturen, en hoe goed en veilig opdrachtgeverschap wordt vormgegeven. Een solide basis vormt de kern voor de komende jaren. Waar nodig bieden we ondersteuning op maat, binnen de grenzen van onze rol en financiële mogelijkheden.

Als dit leidt tot verscherpt toezicht, nemen we onze verantwoordelijkheid. Dit vraagt meer transparantie, vertrouwen en wederzijds begrip. Daarnaast zullen we op verschillende manieren aandacht blijven besteden aan de bedrijfsmatige gezondheid, bijvoorbeeld door kennissessies, trainingen, workshops en andere interventies. Hierbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking op met de gemeente Groningen, andere partijen binnen de provincie Groningen en halen expertise van buiten de provincie naar binnen.

Culturele mobiliteit

In de komende beleidsperiode willen we extra inzet plegen op het gebied van culturele mobiliteit. Het gaat dan om het maximaal verhogen van de deelname aan dit project vanuit het primair onderwijs, maar ook om onderzoek naar en implementatie van deelname door het voortgezet en het praktijkonderwijs. Daarnaast verkennen we uitbreiding van het project naar de provincie Drenthe. We intensiveren om die reden de samenwerking met Stichting Kunst & Cultuur.

Uitgangspunt bij culturele mobiliteit is altijd geweest dat gemeenten en provincie gezamenlijke inzet plegen. Tegelijkertijd hebben we gemerkt dat provincie en gemeentes niet altijd hetzelfde commitment (kunnen) tonen. Onderdeel van het onderzoek naar uitbreiding van culturele mobiliteit, is daarom ook het gesprek met de gemeentelijke partners in de provincie over een mogelijke aanpassing van hun financiële, inhoudelijke en faciliterende rol.

Investing in Kunstraad Groningen

De komende beleidsperiode zetten we in op het herdefiniëren van de rol en positie van de Kunstraad Groningen, waarbij we de overstap willen maken van een voornamelijk uitvoerend orgaan naar een meer strategische partner. Met deze nieuwe rol denken we, samen met de gemeente, provincie, partners en stakeholders uit de culturele sector, te kunnen bouwen aan een toekomstgericht perspectief voor cultureel Groningen.

Investing in Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis

Het depot is gevestigd in drie loodsen die reeds bestonden toen het depot in 1996 van start ging. De collectie is sindsdien sterk gegroeid omdat wetgeving op archeologie meer onderzoek met zich meebracht. Het goed (geconditioneerd) bewaren van de archeologische collectie is in de afgelopen jaren steeds moeizamer gebleken. Problemen kunnen opdoemen wanneer bijvoorbeeld sprake is van schimmel op de collectie. In het verleden trad schimmelbloei op in de tweede loods, waarop de opslagwijze en de klimaatbeheersing met succes zijn aangepast. Ook werden aan de loods zelf kleine aanpassingen gepleegd. Nu zijn om dezelfde reden aanpassingen aan de derde loods nodig omdat daarbinnen op enkele plaatsen van schimmelgroei sprake is.

Daarnaast zijn de loodsen zijn toe aan groot onderhoud en moeten zij aan strengere duurzaamheidseisen (gaan) voldoen. Dit wierp de vraag op of het wel kostenefficiënt was de aanpassingen aan de loodsen uit te voeren zonder rekening te houden met de binnenkort ook te maken kosten. In deze beleidsperiode maken de drie samenwerkende provincies Drenthe, Fryslân en Groningen een keuze over de toekomst van de gebouwen van het Noordelijk Archeologisch Depot. Uitgangspunt hierbij zijn de wettelijke eisen en andere taken van het depot, duurzaamheidseisen, de optimale wijze van opslag en klimaatbeheersing en de principes van de circulaire economie. De keuze vraagt ongetwijfeld extra middelen om de doelen te bereiken.

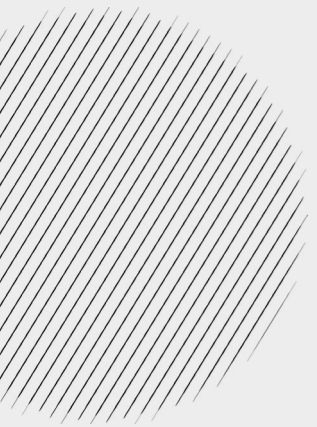
Onderhoudsopgave erfgoedinstellingen

We zien de uitdagingen die de erfgoedsector ondervindt bij het verkrijgen van structureel onderhoudsbudget. Daarom gaan we onderzoeken in hoeverre de rollen en verantwoordelijkheden van Erfgoedpartners, Libau en de Monumentenwacht duidelijk genoeg zijn gedefinieerd. Deze organisaties hebben in Groningen de nodige expertise op het gebied van het verwerven van onderhoudsbudget. Een belangrijk doel voor de komende beleidsperiode is dan ook deze kennis toegankelijk te maken en beschikbaar te stellen aan de erfgoedsector, maar ook zelf als provincie een lange termijnvisie te ontwikkelen op de duurzame financiering van organisaties die belangrijk monumentaal erfgoed beheren en ontsluiten.

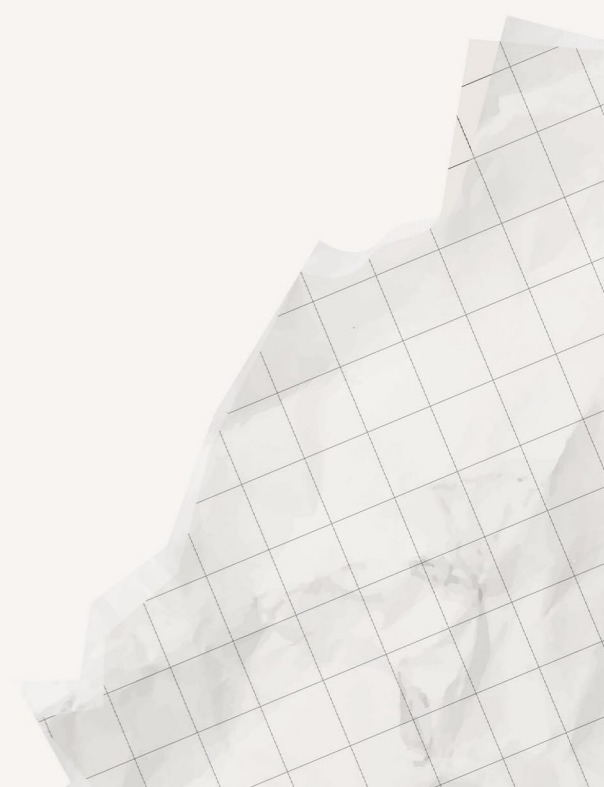
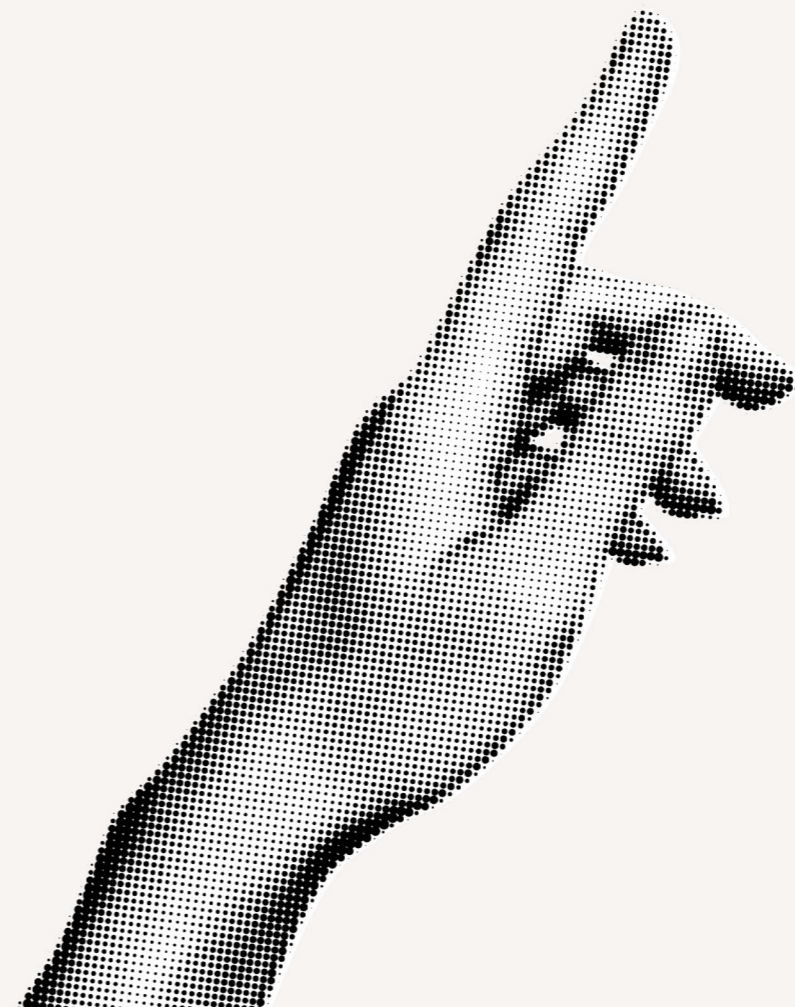
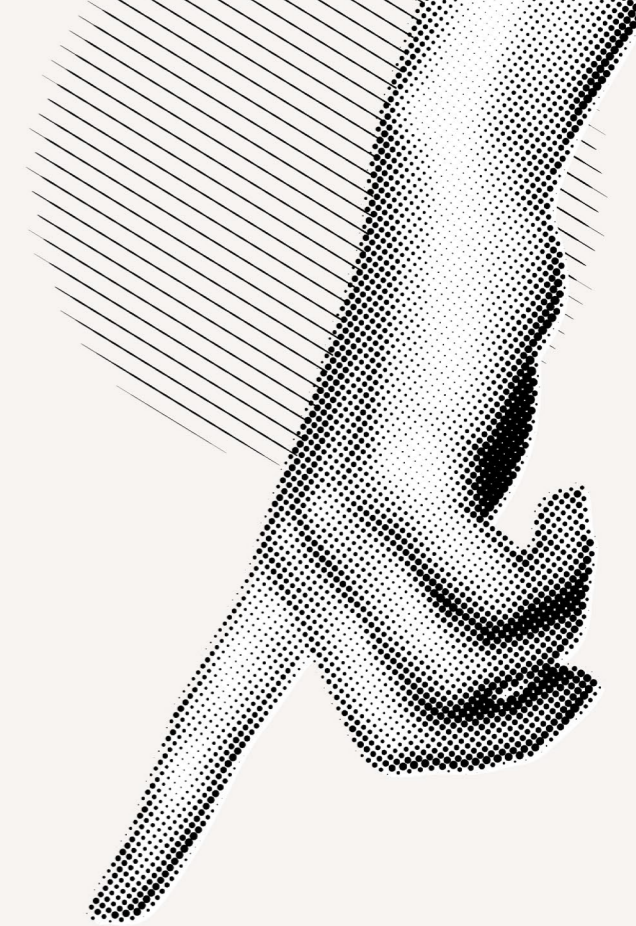
Samenwerking met Groninger gemeenten

We werken nauw samen met de gemeente Groningen, en deze samenwerking is uniek in Nederland. Deze samenwerking levert veel op en heeft grote toegevoegde waarde. In de komende beleidstermijn willen we onze samenwerking met alle Groninger gemeenten verder concretiseren. We gaan in gesprek over de culturele infrastructuur in de provincie, het functioneren van culturele instellingen en steuninstellingen, en samenwerking op specifieke beleidsgebieden zoals erfgoed, bibliotheekwerk en cultuurparticipatie. Ook de financiële inzet om knelpunten op te lossen, maar ook gezamenlijke inzet voor cultuur in de sociale en economische agenda van Nij begun zullen worden geadresseerd.

4. Begroting

Begroting Cultuur is de basis! 2025-2028

1. Structurele subsidie STEUNFUNCTIES en CULTUURPIJLERS	
Biblionet	€1.713.132
Biblionet: Innovatiefonds bibliotheekvoorziening	€874.400
Centrum Groninger Taal en Cultuur	€461.300
Erfgoedpartners	€559.935
Kunst & Cultuur	€527.229
Kunst & Cultuur: CMK en Culturele Mobiliteit	€304.500
Libau: Steunpunt Cultureel Erfgoed	€254.132
Libau: Steunpunt Ruimtelijke Kwaliteit	€150.000
Libau: Erfgoedloket	€725.000
Monumentenwacht	€283.383
Monumentenwacht: Erfgoedmonitor	€85.000
VRIJDAG: CultuurLoket	€462.852
Club Guy & Roni	€52.371
Eurosonic Noorderslag	€146.867
Eurosonic Noorderslag: MME Awards	€100.000
Groninger Museum	€1.352.849
Het Houten Huis	€45.023
Noorderzon	€147.695
Noord Nederlands Orkest	€65.826
NITE	€54.131
Noordwoord	€39.641
Fonds Cultuurpijlers (excl. 75K gemeente)	€437.200
Subtotaal steunfuncties en cultuurpijlers	€8.817.466

2. Uitvoerende KUNST- en ERFGOEDINSTELLINGEN

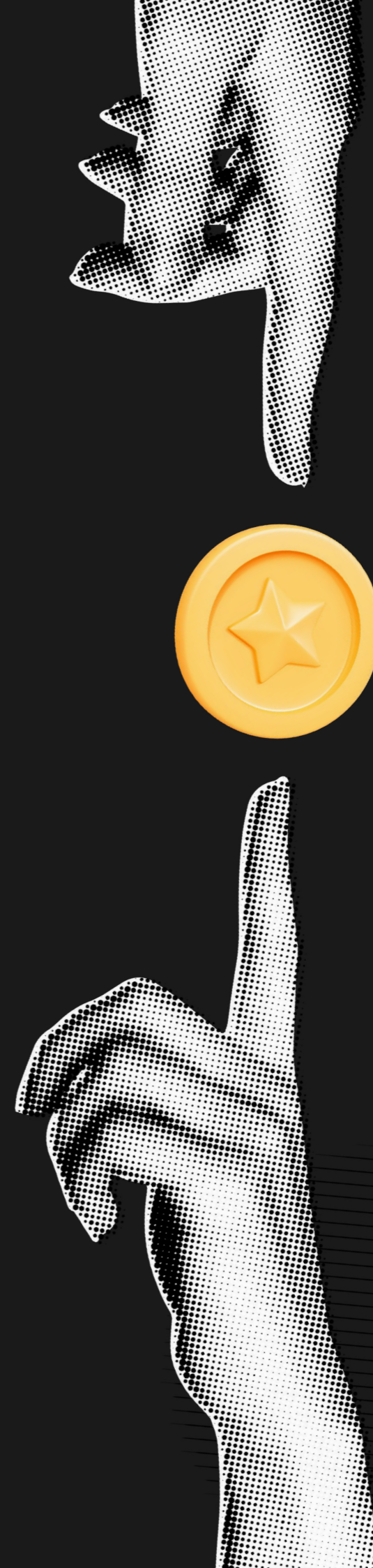
Beeldlijn	€25.000
Borg Verhildersum	€245.898
Bruckman	€33.000
De Steeg	€16.000
De Wijk de Wereld	€60.000
Folkingestraat Synagoge	€56.810
Fraeylemaborg	€225.000
Grand Theatre	€75.000
Grasnapolsky Festivals	€100.000
GRID	€35.000
Groninger Forum (Filmliga's)	€69.400
Hongerige Wolf	€50.000
Jonge Harten	€45.000
Kamerorkest van het Noorden	€15.000
Klooster Ter Apel	€210.250
Kunst te Gast	€12.500
Luthers Bach Ensemble	€25.000
Menkemaborg	€235.000
Museum Nienoord	€222.000
Museum Wierdenland	€86.000
Noorderlicht	€180.000
Noorderlingen	€125.000
Noordgedacht	€19.000
Noordpool Orkest	€40.000
Noordstaat	€55.000
Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen	€20.986
Openluchtmuseum Het Hoogeland	€180.000
Poëziepaleis	€15.000
ShELFISH	€20.000
Terug naar het Begin	€45.000
Theatergroep WAARK	€55.500
Veenkoloniaal museum	€198.000
Visserijmuseum Zoutkamp	€85.000
Wabi Sabi	€40.000
Zummerbühne	€100.000
Subtotaal uitvoerende kunst- en erfgoedinstellingen	€3.020.344

3. Overige INSTRUMENTEN	
Kunstraad Groningen	€211.037
Kunstraad Groningen: Subsidiereregelingen	€350.000
Noordelijk Archeologisch Depot	€192.510
Subsidiereregeling Amateurkunst, Cultuurparticipatie & Erfgoed	€500.000
Subsidiereregeling Vernieuwing vaste presentaties musea	€250.000
Subsidiereregeling Vermarkting Erfgoed	p.m.
Subsidiereregeling Versterking keten uitvoerende kunsten	€180.000
Subsidiereregeling GRRG	€1.083.700
Cofinancieringsbudget	€100.000
Procesbudget	€150.000
Budget Versterking Erfgoedsector	€250.000
Budget Versterking Filmsector	p.m.
Budget Archeologie Beleidsontwikkeling	€25.000
We The North	€109.300
Regioregisseur	€65.000
Provinciale Cultuurprijzen	€27.400
Monitoring en evaluatie	€40.000
Subtotaal overige instrumenten	€3.533.947

TOTAAL UITVOERINGSPROGRAMMA

€15.371.757

5. Toelichting op instellingen overige meerjarige subsidies

Stichting Beeldlijn

Stichting Beeldlijn produceert documentaires van professionele makers over Noord-Nederland en Groningen in het bijzonder. Beeldlijn heeft drie doelstellingen: het produceren van een breed scala aan documentaires over culturele en maatschappelijke thema's in Groningen; het ondersteunen van zoveel mogelijk documentairemakers uit Groningen stad en ommeland, waarbij ook makers die niet rechtstreeks aan Beeldlijn verbonden zijn kunnen rekenen op steun; het verspreiden van documentaires door ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen de films van Beeldlijn en andere documentaires over Groningen te zien krijgen. Waar Beeldlijn voorheen vooral films over kunst, kunstenaars, literatuur en architectuur produceerde, is het naar eigen zeggen in de afgelopen jaren documentaires

gaan produceren die toegankelijker zijn en met een breder scala aan onderwerpen. De komende jaren wil Beeldlijn deze ingezette koers doorzetten. Beeldlijn ondersteunt daarbij documentaire talent op individueel niveau, maar organiseert ook workshops en sessies waarin makers elkaars werk bekijken en bespreken.

www.stichtingbeeldlijn.nl

Jaarlijkse subsidie aan Stichting Beeldlijn: €25.000,-

Beeldlijn draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overal cultuur'.

De stichting Landgoed

Verhildersum zet zich in voor beheer en behoud van het landgoed Verhildersum. Dat landgoed is een samenhangend geheel van borg, boerderij, (beelden)tuin, landerijen en cultuurhistorische collectie. Verhildersum wil met de historisch ingerichte borg, wisseltentoonstellingen en uiteenlopende activiteiten de geschiedenis van het leven en werken op het platteland van Groningen toegankelijk en aanschouwelijk maken. Als leidraad kiest de organisatie voor de hoofdthema's landleven, borgleven en boerenleven. Daarbij ligt de nadruk op de 19e eeuw. Met onder meer een belevingsroute en app zijn de organisatie en de verschillende onderdelen met elkaar verbonden.

www.verhildersum.nl

Jaarlijkse subsidie Borg Verhildersum: € 245.898,-

Borg Verhildersum draagt bij aan onze strategieën: 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Bruckman Projecten

Stichting Nic Bruckman Projecten

is de jonge Groningse productiekern rondom schrijvende maker Nic Bruckman. De missie van Bruckman Projecten is om een breed jongvolwassen publiek te bereiken met intelligente en toegankelijke voorstellingen over taboedoorbrekende onderwerpen. Naast regionale en landelijke tournees realiseert Bruckman Projecten zelfstandig en in samenwerking met partners als NITE en Noordwoord verschillende educatieve en participatieve randactiviteiten.

www.nicbruckman.nl

Jaarlijkse subsidie Bruckman Projecten: € 33.000,-

Bruckman Projecten draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

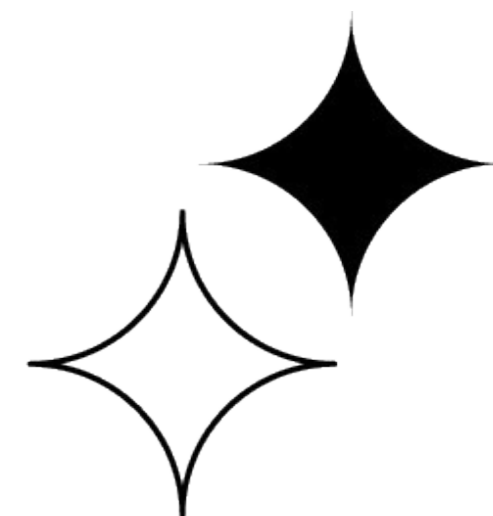
De Noorderlingen

De Noorderlingen ziet zichzelf als het huis voor talentontwikkeling op het gebied van film en theater, specifiek gericht op talenten tussen de 12 en 25 jaar oud. De Noorderlingen biedt een intensief ontwikkelprogramma en toont voorstellingen, films en performances. De Noorderlingen bestaat uit de Vooropleiding Theater, de Filmschool en de Werkplaats. Via de Vooropleiding Theater biedt de organisatie een meerjarig les- en trainingsprogramma, geleid door een team van makers: van acteurs en regisseurs tot componisten, filmers en choreografen. Het is een ontwikkeltraject dat toewerkt naar de Productiegroep waarin de talenten een jaar lang als professioneel theatercollectief werken. De Filmschool is de plek voor filmfanaten die hun passie willen omzetten in concrete vaardigheden en eigen films. De Werkplaats biedt ruimte aan kunstvakstudenten, aanstormende professionals en autodidacten om ideeën te toetsen, te verdiepen en te presenteren. De Noorderlingen heeft een belangrijke plaats in de keten van talentontwikkeling.

www.denoordelingen.nl

Jaarlijkse subsidie De Noorderlingen: € 125.000,-

De Noorderlingen draagt bij aan onze strategieën: 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

De Steeg

Theater De Steeg richt zich met educatief theater op jongeren die zoekende zijn naar hun talenten en naar hun plek in de maatschappij. Met zijn voorstellingen wil De Steeg jongeren nieuwe perspectieven bieden en ze daarmee vooruithelpen. De Steeg gelooft erin dat jongeren mee moeten praten over de samenleving waarin zij leven, nu en in de toekomst. De organisatie ziet zichzelf als het huis waar de jongere ontmoet, ontdekt, experimenteert, slaagt, faalt, gaat vliegen en landt. Met "recht voor je bakkes theater" wil De Steeg theater maken voor, door, over, met en bovenal ván jongeren. De organisatie richt zich in haar kernactiviteiten op drie pijlers: educatief theater in en voor scholen in het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, mbo en hbo; talentontwikkeling van jonge amateur naar startend professional; theatrale projecten voor jongeren en organisaties die met en voor jongeren (willen) werken.

www.theaterdesteeg.nl

Jaarlijkse subsidie
De Steeg: € 16.000,-

De Steeg draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

De Wijk De Wereld

De Wijk De Wereld verbindt sinds 2018 wijken, dorpen en buurten op sociale en artistieke wijze aan de kunsten en de cultuurpodia. De organisatie wil de wijk laten zien door de ogen van de bewoners. De Wijk De Wereld geeft naar eigen zeggen een artistieke vorm aan hun blik in tekst, beeld, muziek of dans. De Wijk De Wereld duikt meerdere keren per jaar op in een wijk of dorp in Groningen, samen met een club van professionele theatermakers, filmmakers, spoken word artiesten, muzikanten en choreografen. Samen met de wijk wordt muziek en (dans)theater gemaakt en alles daar tussenin. Er worden voorstellingen bezocht en optredens in de wijk georganiseerd, maar De Wijk De Wereld trekt ook met de buurtbewoners naar het lokale theater, waar het gedurende een week het podium overneemt. Op dit podium worden de ervaringen en verhalen van de wijk met de rest van de stad en de omgeving gedeeld.

www.dewijkdewereld.nl

Jaarlijkse subsidie
De Wijk De Wereld: € 60.000,-

De Wijk De Wereld draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overal cultuur'.

Festival Hongerige Wolf

Festival Hongerige Wolf is een driedaags festival dat jaarlijks in het tweede weekend van juli plaatsvindt in het dorpje Hongerige Wolf in Noordoost-Groningen. Het meerdaagse festival biedt jaarlijks een podium aan jonge talentvolle kunstenaars uit de provincie Groningen en gevestigde namen uit heel Nederland op het gebied van muziek, theater, dans, beeldende kunst, film, performance poetry en cross-overs. Het festival focust op het programmeren van nieuwe ontdekkingen en geeft het publiek de kans zich onder te dompelen in deze nieuwe cultuur van (podium)kunst en geschiedenis. Festival Hongerige Wolf biedt naar eigen zeggen een veelzijdig, uitdagend en vernieuwend meerdaags kunstprogramma, een kinderkunstprogramma op het Schapenveld, een nachtprogramma in de Dansilo en een randprogramma met als uitgangspunt natuur, omgeving en beleving. Van kiekendiefexcursie tot klassiek wakker-word-concertje, van kwelderwandeling tot aan storytelling in de tuinen van de bewoners.

www.festivalhongerigewolf.nl

Jaarlijkse subsidie Festival Hongerige Wolf: € 50.000,-

Festival Hongerige Wolf draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overal cultuur'.

Folkingestraat Synagoge

De Stichting Folkingestraat Synagoge is gehuisvest in een synagoge in het centrum van Groningen. De synagoge bestaat uit een gewijde ruimte en culturele ruimte. De culturele ruimte is open voor publiek en wordt gebruikt voor uiteenlopende activiteiten. Met die activiteiten wil SFS het Joods erfgoed van Groningen levend houden voor huidige en toekomstige generaties. Dat doet de organisatie met een ontmoetings- en kenniscentrum voor de Joodse cultuur en geschiedenis in Noord-Nederland, een permanente expositie van 5 eeuwen Jodendom in Groningen en wisseltentoonstellingen. Daarnaast is er een gevarieerd aanbod van podiumactiviteiten, zoals lezingen en muziekuitvoeringen. In de functie 'Huis voor Burgerschapseducatie' wil de organisatie met educatieprogramma's bijdragen aan het tegengaan van spanningen en tegenstellingen in de maatschappij.

www.synagoge groningen.nl

Jaarlijkse subsidie Folkingestraat Synagoge: € 56.810,-

Folkingestraat Synagoge draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Forum Groningen

Forum Groningen vat zijn missie samen als: verken de wereld, ontmoet de toekomst. Het Forum wil zijn bezoekers in de negen vestigingen inspireren verder te kijken en zich te laten verrassen door de wereld van nu en de mogelijkheden van morgen. De toekomstige wereld van trends, ideeën en technologieën staat centraal in Forum Groningen. De organisatie wil daarbij iedereen op zijn/haar/hun eigen niveau uitdagen. Forum werkt daarbij vanuit de zeven pijlers: Bibliotheek, Basisvaardigheden, Jeugd & Educatie, Actualiteit & Samenleving, Film, Expositie en Storyworld. Forum richt zich op drie overkoepelende thema's. Met het thema 'actualiteit en samenleving' richt Forum zich op de vraag welke keuzes we nu moeten maken voor een betere toekomst. Via het thema 'technologie en wetenschap' onderzoekt Forum met zijn bezoekers hoe technologie een drijvende kracht is achter maatschappelijke en economische veranderingen. Met 'populaire beeldcultuur' wil Forum een brug slaan tussen traditionele en meer eigentijdse vormen van visuele communicatie.

www.forum.nl

Jaarlijkse subsidie Forum Groningen: € 69.400,-

Forum Groningen draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overall Cultuur'.

Fraeylemaborg

Stichting Landgoed

Fraeylemaborg heeft als missie de cultuurhistorische waarden van Landgoed Fraeylemaborg te behouden en ontwikkelen, in combinatie met een daarop afgestemd scala aan functies en activiteiten, voor een zo breed mogelijk publiek. De organisatie vindt het daarbij belangrijk de natuur te beschermen en de biodiversiteit op het landgoed te bevorderen. De kernactiviteiten van Landgoed Fraeylemaborg zijn: het in stand houden, beheren en verder ontwikkelen van museum Landgoed Fraeylemaborg; het openstellen en toegankelijk maken van het landgoed voor een zo breed mogelijk publiek; het bevorderen van onderzoek naar en het delen van kennis over het landgoed. De kerncollectie van de Fraeylemaborg bestaat uit drie thematische deelcollecties: de historische inboedel van de Fraeylemaborg; een aanvullende collectie voorwerpen die qua type, stijl en periode bij de borg passen; het werk van de schilder Gerrit van Houten, zijn familie en hun collectie.

www.fraeylemaborg.nl

Jaarlijkse subsidie Fraeylemaborg: € 225.000,-

Fraeylemaborg draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Grand Theatre

Stichting Grand Futura (Grand Theatre) richt zich als Gronings vlakkevloertheater op actueel, vernieuwend en kwalitatief theateraanbod uit Nederland en op werk van beginnende makers. Grand Theatre richt zich op de ontwikkeling van theatertalent in Noord-Nederland en is daarbij ook penvoerder en coördinator van het talentontwikkeling netwerk Station Noord. Met het programma Grand4 verkent Grand Theatre in samenwerking met een reeks partners de grenzen tussen live- en digitale podiumkunsten. In het verlengde van deze activiteiten is Grand Theatre vanuit de gemeente aangemerkt als cultuurpijler talentontwikkeling. Grand Theatre werkt met Common Grand aan een programma, waarin het sociaal-artistieke projecten opzet in de provincie Groningen. Samen met podiumkunstenaars en maatschappelijke partners brengt Grand Theatre voorbeelden: de historische en actuele tekens van verschil tussen stad en ommeland, hoog en laag, arm en rijk, macht en geen macht.

www.grandtheatregroningen.nl
Jaarlijkse subsidie Grand Theatre:
€ 75.000,-

Grand Theatre draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overall cultuur'.

Grasnapolsky

De missie van **festival Grasnapolsky** is jong talent een professionele springplank te bieden in een multidisciplinair programma van muziek, beeldende kunst, literatuur, theater en dans op bijzondere erfgoedlocaties in Nederland. Na edities in Utrecht en Kootwijk is Grasnapolsky in 2019 in Scheemda neergestreken. Voor Grasnapolsky staan ontdekken, verbinden en bewustwording centraal. In de periode 2025-2028 is het centrale thema 'Grond Om Te Blijven', waarmee de organisatie haar keuze voor Groningen bestendigt. Het thema gaat over het land, de grond, maar ook over de invloed die de wind en het water hebben gehad. De historische fabriek waar het festival plaatsvindt dient als inspiratiebron of decor voor kunst en performances die verbindingen leggen tussen heden en verleden.

www.grasnapolsky.nl

Jaarlijkse subsidie Grasnapolsky:
€ 100.000,-

Grasnapolsky draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

De stichting GRID Grafisch Museum Groningen is een erfgoedinstelling op het gebied van grafiek en de geschiedenis van de Groningse grafische sector. Met drie functies, museum (beheer en presentatie van de vaste collectie en wissel exposities), een grafisch lab (gericht op educatie) en een kenniscentrum laat GRID het publiek op verschillende manieren kennis maken met de geschiedenis en ontwikkeling van de druktechniek. In het beleidsplan voor de komende periode presenteert de organisatie een nieuw op te zetten museum, het Grafisch Museum Letter en Beeld (GML&B) als opvolging en uitbreiding van het huidige GRID. Daarin is meer aandacht voor het interactief beleven van de ontwikkelingen en mogelijkheden van grafische communicatie.

www.gridgroningen.nl

Jaarlijkse subsidie
GRID: € 35.000,-

GRID draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Stichting Kunst te Gast

organiseert het tweejaarlijkse festival Jazz te Gast in Zuidhorn. Jazz te Gast is een gecureerd makers-festival. Voor iedere editie vraagt de organisatie aan twee curatoren, een jonge Nederlandse Artist-Entrepreneur (AE) en een internationale Artist in Residence (AiR), om een team bij elkaar te zoeken van excellente (impro)musici (de 'Greenhouse'). Zij krijgen samen de opdracht op de eerste festivaldag, ter plekke in het dorp, zeven uur aan nieuw materiaal te maken en dat de volgende dag uit te voeren op (buiten)podia in verschillende, nieuwe combinaties. Dit leidt tot concerten die de kern van het programma vormen. Daaromheen programmeert Jazz te Gast jong talent en bestaande ensembles, en geeft het compositie- en arrangeeropdrachten om materiaal te maken voor grote bezetting. Dat nieuwe materiaal wordt uitgevoerd met musici van het Noordpool Orkest, in een concert waarin de Greenhouse-musici soleren. Op de derde dag van het festival presenteert een door de curatoren gekozen uitsnede uit de Greenhouse zich in Amsterdam, in een coproductie tussen BIMHUIS en Kunst te Gast. Voorafgaand aan het festival realiseert Kunst te Gast een educatief programma op scholen, workshops bij muziekverenigingen en een openbare masterclass op het Prins Claus Conservatorium.

www.jazztegest.nl

Jaarlijkse subsidie
Kunst te Gast: € 12.500,-

Kunst te Gast draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur' en 'Overal cultuur'.

Jonge Harten

Jonge Harten is een theaterfestival voor jongeren en jongvolwassenen van 12-29 jaar. Stichting Jonge Harten stelt zich ten doel via de podiumkunsten mensen samen te brengen, schurende onderwerpen te bespreken en op die manier alternatieve toekomstperspectieven te bieden. Het festival wil een plek zijn om je eigen morele kompas aan te scherpen, en waar via de verbeelding en kunst ruimte wordt gemaakt voor identiteitsvorming. Komende jaren schakelt Jonge Harten van een negen- naar een achtdaags festival dat verspreid over verschillende podia in de stad plaatsvindt, met de Machinefabriek op de Kunstwerf als festivalhart.

www.jongeharten.nl

Jaarlijkse subsidie
Jonge Harten: € 45.000,-

Jonge Harten draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met Cultuur' en 'Overall Cultuur'.

Kamerorkest van het Noorden

De stichting Kamerorkest van het Noorden is een collectief van musici dat zich in verschillende vormen manifesteert: als klein ensemble, als orkest en als producent. Het orkest speelt meestal zonder dirigent; ieder lid is betrokken bij het ontstaansproces, speelt als een solist, met eigen invulling en verantwoordelijkheid. Uitvoeringen zijn op reguliere concertlocaties, maar ook in buurthuizen, gymzalen en dorpskerkjes om de muziek dichterbij de mensen te brengen. In de periode 2025-2028 wil het orkest een link leggen tussen traditie en vernieuwing door een verbinding te maken tussen klassieke muziek en hedendaagse muziek, tussen maatschappelijke thema's en nieuwe luisteraars.

www.kamerorkestvanhetnoorden.nl

Jaarlijkse subsidie Kamerorkest van het Noorden: € 15.000,-

Kamerorkest van het Noorden draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met Cultuur'.

Luthers Bach Ensemble

Het Luthers Bach Ensemble

is gevestigd in de Lutherse Kerk in de stad Groningen. Het ensemble is in 2006 opgericht door artistiek leider, dirigent en organist Tymen Jan Bronda. Het bestaat uit een orkestgezelschap van professionele musici en professionele en semi-professionele vocalisten (het kleinkoor). Zowel het kleinkoor als het orkest treden ook zelfstandig op. Het Luthers Bach Ensemble werkt met een vaste kern van musici die vanaf de jaren negentig (veelal) zijn opgeleid aan de conservatoria van Den Haag en Amsterdam. Daarnaast heeft de organisatie met de Lutherse Bach Academie (LBA) een (amateur) projectkoor waar zangers zich voor ieder project kunnen aanmelden en na een auditie mee mogen doen.

www.luthersbachensemble.nl

Jaarlijkse subsidie Luthers Bach Ensemble: € 25.000,-

Luthers Bach Ensemble draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Thuis in Groningen'.

Museum Klooster Ter Apel

Museum Klooster Ter Apel is gehuisvest in een middeleeuws plattelandsklooster. Het gebouw en de tuin zijn de belangrijkste onderdelen van de collectie. Er zijn weinig oorspronkelijke objecten bewaard gebleven. Met een vaste opstelling, tijdelijke presentaties en uiteenlopende activiteiten wil de organisatie de klooster- en kerkgeschiedenis van Groningen vertellen en het verhaal van het kloosterleven uitdragen. Het museum zet daarbij apps, VR en hologrammen in. Museum Klooster Ter Apel besteedt aandacht aan de maatschappelijke relevantie van het klooster en koppelt de rust en stilte van het vroegere kloosterleven aan heden en toekomst waar contemplatie opnieuw van betekenis is.

www.kloosterterapel.nl

Jaarlijkse subsidie Museum Klooster Ter Apel: € 210.250,-

Museum Klooster Ter Apel draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Museum Menkemaborg

Museum Menkemaborg is een 17e/18e eeuwse authentiek ingerichte borg met verschillende opstallen, tuinen, grachten en een singel. Sinds 1927 is de borg open als museum voor publiek. Tegenwoordig wil Museum Menkemaborg het adellijke leven uit de tijd van het ontstaan van dit complex laten zien. Met een meerstemmige presentatie en inclusieve programmering zet het museum in op verbinding en wil het actueel en toegankelijk zijn. Voor een jong publiek zijn er cultuur-educatieve programma's. Tenslotte bereikt de borg met evenementen bezoekers uit de eigen omgeving.

www.menkemaborg.nl

Jaarlijkse subsidie Museum Menkemaborg: € 235.000,-

Museum Klooster Ter Apel draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Museum Nienoord

Museum Nienoord (Stichting Nationaal Rijtuigmuseum en Borg Nienoord) bestaat uit een borg met historische collectie en beschikt over een grote collectie rijtuigen van nationaal belang. De borg en het rijtuigenmuseum vertellen het verhaal van de geschiedenis van het Westerkwartier aan de hand van 4 verhaallijnen: de borg en haar bewoners, de geschiedenis van het rijtuig als vervoermiddel, de geschiedenis van de veenontginning en krijgsgeschiedenis. Dat doet het museum met een cultureel programma met exposities, voorstellingen en activiteiten zoals lezingen.

www.museumnienoord.nl

Jaarlijkse subsidie Museum Nienoord: € 222.000,-

Museum Nienoord draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Museum Wierdenland

Museum Wierdenland

is een archeologisch en cultuurhistorisch museum, gelegen in een natuurpark en wierdengebied. Het museum presenteert zichzelf als ecomuseum (in ontwikkeling), een concept waarbij een museum integraal onderdeel van het landschap en zijn bewoners wil zijn. Met een vaste collectie opstelling, wisseltentoonstellingen en (educatieve) activiteiten gericht op archeologie, cultuur en natuur laat het museum de regionale geschiedenis en ontwikkeling zien. Onder de noemer Poort naar de Wierden verbindt het de verschillende onderdelen.

www.wierdenland.nl

Jaarlijkse subsidie Museum Wierdenland € 86.000,-

Museum Wierdenland draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overall cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Noorderlicht

Noorderlicht ziet zichzelf als een internationale presentatie-instelling voor geëngageerde makers uit de hele wereld, die gebruikmaken van het fotografische medium en in dialoog gaan met het publiek. Noorderlicht wil inzicht in en betrokkenheid bij artistieke, maatschappelijke verhalen stimuleren over wat mensen raakt en beroert. Het fotografische kijken is daarbij het vertrekpunt, de beeldcultuur het werkveld en Noord-Nederland de thuisbasis. Noorderlicht stelt dat fotografische kijken selecteert, kadreert, focust, verdiept en verrijkt. Volgens haar is fotografie het meest gedemocratiseerde medium in onze beeldcultuur en bij uitstek geschikt om mensen stil te laten staan bij de hectische wereld om ons heen. Centrale thema's in de komende jaren zijn artificiële intelligentie en de invloed van algoritmes op onze levens.

www.noorderlicht.com

Jaarlijkse subsidie Noorderlicht: € 180.000,-

Noorderlicht draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

Noordgedacht

Stichting Noordgedacht zet zich in voor behoud en overdracht van de Noord-Nederlandse cultuur en het cultureel erfgoed. Daarnaast ondersteunt of initieert ze projecten die de leefbaarheid van Noord-Nederland vergroten. Het door de stichting georganiseerde Noordgedacht brengt klassieke muziek en natuur bij elkaar in een driedaags festival in en om natuurgebied 't Roegwold in Midden-Groningen. Het festival vindt jaarlijks plaats in een weekend in september. Op vrijdag en zaterdag zijn er onder de noemer Roege Vogels lezingen, concerten, excursies en films te zien die alles te maken hebben met de natuur van 't Roegwold. Op zondag staat tijdens Noordgedacht de muziek centraal, met concerten uitgevoerd op vier verschillende (buiten)locaties.

www.noordgedacht.nl

Jaarlijkse subsidie
Noordgedacht: € 19.000,-

Noordgedacht draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met cultuur', 'Overal Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Noordpool Orkest

De Stichting Noordpool Orkest is een multi-inzetbaar orkest dat zich met een interessante mix van laagdrempelige programmering en eigenzinnige projecten in stad en ommeland aan een breed publiek presenteert. Het Noordpool Orkest brengt experimentele innovatieve lichte muziek waarbij veel ruimte is voor nieuwe, niet-westerse invloeden. Dit doet het orkest via 4 inhoudelijke programmalijnen. Het orkest bespeelt concertzalen en festivals in Groningen en de rest van Nederland.

www.noordpoolorkest.nl

Jaarlijkse subsidie
Noordpool Orkest: € 40.000,-

Noordpool Orkest draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

Noordstaat

Noordstaat is een plek voor de ontwikkeling van noordelijk hiphop-talent. De focus ligt daarbij op artiesten met een verhaal over wie ze zijn en waar ze vandaan komen. Deze talenten vormen samen een nieuwe generatie cultuurmakers. Noordstaat ondersteunt hen met trajecten voor starters, maar ook met optredens bij gerenommeerde festivals als Noorderzon en Eurosonic-Noorderslag. De organisatie heeft haar basis in poppodium Simplon in Groningen. In Friesland trekt het op met Popfabryk, het productiehuis voor Friese popcultuur. Noordstaat verbindt en verknoopt zich met andere culturele spelers en creatieve start-ups in het Noorden, met als doel de ontwikkelkansen en representatie van hiphop-artiesten te vergroten. Noordstaat is er voor talent in de verschillende disciplines; muziek, dans, sport, graffiti, spoken word en interdisciplinair.

www.noordstaat.nl

Jaarlijkse subsidie Noordstaat: € 55.000,-

Noordstaat draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met cultuur'.

Oorlogs- en verzetscentrum Groningen

De centrale doelstelling van de **Stichting Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen (OVCG)** is het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog en de bezettingstijd in stad en provincie Groningen. De organisatie beheert en ontsluit een collectie met regionaal erfgoed uit de periode 1940-1945. Daarmee besteedt OVCG als documentatie- en informatiecentrum structureel aandacht aan deze periode, onder meer met activiteiten als stadswandelingen en publicaties, maar ook educatieve projecten gericht op het onderwijs. Daarbij is het OVCG zich bewust van actuele ontwikkelingen en zet het in op verbinding van heden en verleden. In de komende periode staan educatie en voorlichting centraal.

www.ovcg.nl

Jaarlijkse subsidie Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen: € 20.986,-

Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Overal Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

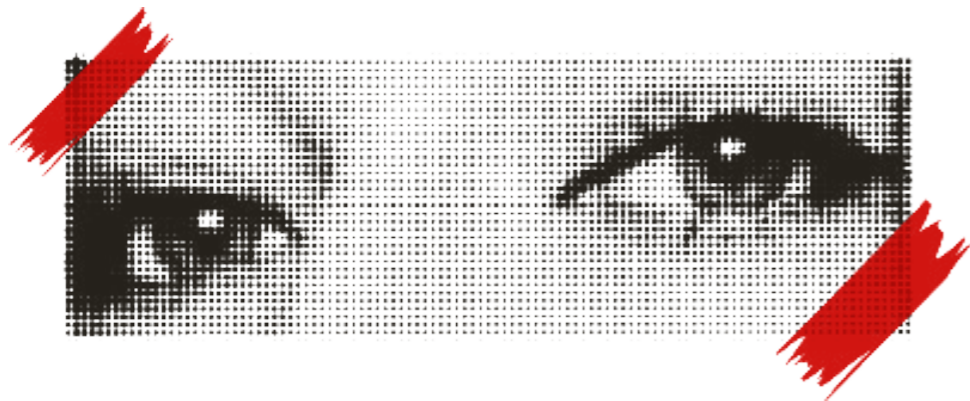
Openluchtmuseum Het Hoogeland

Openluchtmuseum Het Hoogeland laat met 20 historische gebouwen (onder andere woningen en schoolgebouwen) het 'gewone' leven van de vroegere bewoners van het Noord-Groningse platteland in de 19e eeuw zien. Deze panden vormen de kern van het museum, dat later is uitgebreid met bijpassende objecten (zoals een tbc-huisje, een molen). Daarnaast beschikt Openluchtmuseum Het Hoogeland over een collectie roerend goed met betrekking tot de geschiedenis van de Groningse arbeider en het dorpsleven. Doel van de organisatie is deze te bewaren en te presenteren. De komende jaren gaat het openluchtmuseum meer de nadruk leggen op de ontwikkelingen die bewoners van het platteland sinds de 19e eeuw hebben doorgemaakt en wil het met een vernieuwde presentatie van historische thema's bezoekers een duurzame beleving bieden waarmee die de samenhang tussen verleden, heden en toekomst kunnen ervaren.

www.hethoogeland.com

Jaarlijkse subsidie
Openluchtmuseum Het Hoogeland:
€ 180.000,-

Openluchtmuseum Het Hoogeland draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Overal Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Poëziepaleis

Het Poëziepaleis wil zoveel mogelijk kinderen en jongeren in aanraking brengen met poëzie. Daartoe reikt het docenten instrumenten aan en biedt het schrijftalent begeleiding en uitdagingen. De landelijk werkende, maar vanuit de stad Groningen opererende stichting is ervan overtuigd dat door leerlingen met poëzie in aanraking te brengen, docenten veel meer doen dan werken aan taalvaardigheid. De stichting stelt dat poëzie bijdraagt aan kennis van de wereld. Dat het goed is voor zelfreflectie, leesbegrip en intellectuele vorming. De twee grootste activiteiten van Poëziepaleis zijn de twee landelijke dichtwedstrijden die het organiseert: Kinderen & Poëzie voor basisscholen en Doe Maar Dicht Maar voor middelbare scholen.

www.poeziepaleis.nl

Jaarlijkse subsidie
Poëziepaleis: € 15.000,-

Poëziepaleis draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met Cultuur'.

ShELFISH

ShELFISH is een theaterorganisatie met de inhoudelijke focus op de mentale veerkracht van kwetsbaren in een harde, neoliberale samenleving. ShELFISH zegt vanuit verschillende disciplines en perspectieven de mens die lijdt, heeft geleden of anderen om zich heen ziet lijden te belichten. Omdat alles tegenwoordig zichtbaar is stelt ShELFISH dat het niet meer een kwestie van tonen, maar van confronteren is. ShELFISH maakt naar eigen zeggen sociaal betrokken, veelvormig theater. Daarbij brengt het de realiteit samen met het theater, door de realiteit in de voorstellingen te integreren in co-creatie met sociaal-maatschappelijke partners. De organisatie werkt vanuit de stad Groningen met partners in binnen- en buitenland. ShELFISH speelt op podia en festivals voor een geëngageerd publiek en ontvangt nieuwsgierige bezoekers in haar studio.

www.shelfishproductions.nl

Jaarlijkse subsidie
ShELFISH: € 20.000,-

ShELFISH draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Samenleven met Cultuur'.

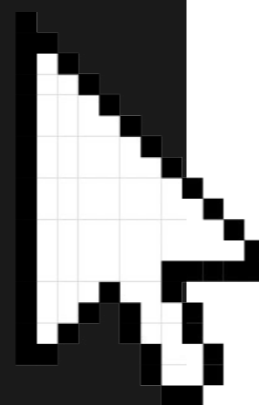
Terug naar het begin

Festival Terug naar het begin presenteert jaarlijks in de Groninger Kerken van Eemsdelta een diverse mix van podiumkunsten. Het festival programmeert vanuit een sterke binding met het Groninger wierdenlandschap en het religieus erfgoed daarbinnen. De artiesten, kunstenaars en samenwerkingspartners houden zich met hun werk tot deze specifieke context. De organisatie zegt daarbij te streven naar een inclusief kwaliteitsbegrip, door een zo breed mogelijk aanbod van de kunsten te laten zien in een omgeving waar dat niet vanzelfsprekend is. Terug naar het begin wil talentontwikkeling stimuleren door een mix te programmeren van artiesten en kunstenaars van bewezen kwaliteit en nieuwkomers die aan het begin van hun carrière staan.

www.terugnaarhetbegin.nl

Jaarlijkse subsidie Terug naar het begin: € 45.000,-

Terug naar het begin draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing' en 'Overal Cultuur'.

Theatergroep WAARK

Theatergroep WAARK brengt sinds 1973 regelmatig speciaal voor het gezelschap geschreven of bewerkte theaterproducties op de planken van kleine en grote Groningse zalen. Deze voorstellingen speelt de theatergroep in het Nedersaksisch/ Gronings. De theaterstukken zijn geënt op de geschiedenis van Groningen en omgeving. Wanneer het van toegevoegde waarde is, legt WAARK een verbinding met de actualiteit. WAARK heeft geen huisregisseur of vaste spelersgroep maar put uit een reservoir van regisseurs en spelers, die volgens WAARK tot de top van het Groninger amateurveld behoren.

www.waark.nl/

Jaarlijkse subsidie Theatergroep WAARK: € 55.500,-

Theatergroep WAARK draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Veenkoloniaal museum

Het Veenkoloniaal Museum

in Veendam toont (een deel van) de geschiedenis van de veenkoloniën en de scheepvaart van Groningen. Met een vaste collectieopstelling en wisseltentoonstellingen is er aandacht voor uiteenlopende onderwerpen. De handelsbetrekkingen met landen aan de Oostzee (Baltische staten, Polen) nemen daarbij een belangrijke plaats in. Een vast kabinet in het museum is gewijd aan Anthony Winkler Prins, voormalig inwoner van Veendam. Bijzondere onderdelen van de collectie zijn een vrachtwagen Chevrolet uit 1928 en een turfschip uit 1894. Het Veenkoloniaal Museum is gehuisvest in een historisch pand, de voormalig Rijks HBS, en maakt nu deel uit van een multifunctioneel cultureel centrum.

www.veenkoloniaalmuseum.nl

Jaarlijkse subsidie Veenkoloniaal Museum: € 198.000,-

Veenkoloniaal Museum draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Visserijmuseum Zoutkamp

Visserijmuseum Zoutkamp

richt zich op het behoud van materieel en immaterieel erfgoed van Zoutkamp en omgeving, waarbij de visserij en leven aan het Wad centraal staan. Het toont de geschiedenis van Zoutkamp en wil die verbinden met heden en toekomst. Het visserijmuseum maakt samen met bewoners het erfgoed toegankelijk en houdt tradities in stand en wil op die manier een centrale plek in de gemeenschap zijn als het gaat om erfgoedbeleving. Daarvoor organiseert het museum onder andere wisseltentoonstellingen, rondleidingen door het dorp en beleefactiviteiten zoals de demonstraties van visserijtechnieken en de groep garnalenpelsters en visbakkers.

www.visserijmuseum.com

Jaarlijkse subsidie
Visserijmuseum
Zoutkamp: € 85.000,-

Visserijmuseum Zoutkamp draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met Cultuur', 'Overal Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

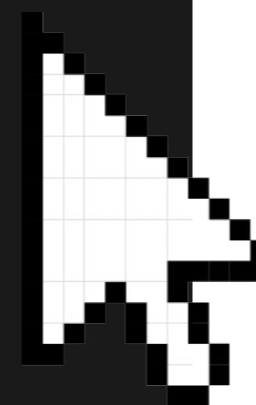
Wabi Sabi

Stichting Wabi Sabi stelt zich ten doel met theater complexe maatschappelijke thema's toegankelijk te maken voor een breed publiek. Het gezelschap onder leiding van regisseur Maarten Smit doet dit door beeldende, multidisciplinaire voorstellingen te maken op basis van journalistiek en documentair materiaal, in samenwerking met kunstenaars, ervaringsdeskundigen en experts. Via fysiek theater wil Wabi Sabi de verborgen schoonheid en de kracht laten zien van de imperfecte, kwetsbare mens. Het gezelschap werkt per productie in een cyclus van drie jaar. In het eerste jaar vindt journalistiek onderzoek plaats, gevolgd door een theatrale presentatie. In het tweede jaar wordt de voorstelling ontwikkeld en maakt het een tour door de noordelijke provincies. In het derde jaar volgt een landelijke tournee.

www.wabisabitheater.nl

Jaarlijkse subsidie Wabi Sabi: € 40.000,-

Wabi Sabi draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Zummerbühne

Zummerbühne heeft als doelstelling Groningen op de kaart te zetten door het ontwikkelen en produceren van grootschalige professionele muziektheaterproducties met landelijke uitstraling, jaarlijks op een andere plek in de provincie en met medewerking van de lokale en regionale gemeenschap. Het wil voorstellingen maken met als onderwerp een thema dat Groningers raakt, raakt aan Groningen en onderdeel is van de Groninger identiteit. Voor iedere voorstelling wordt een nieuwe theatertekst, nieuwe muziek en een nieuw decor ontwikkeld, op een locatie in het Groninger landschap die zich inhoudelijk aan de voorstelling verbindt.

www.zummerbuhne.nl

Jaarlijkse subsidie
Zummerbühne: € 100.000,-

Zummerbühne draagt bij aan onze strategieën 'Sterke basis en ruimte voor vernieuwing', 'Samenleven met Cultuur', 'Overal Cultuur' en 'Thuis in Groningen'.

Uitgever

Provincie Groningen

Auteurschap

Provincie Groningen

Ontwerp

Nick Boer

nick@lloremipsum.nl

Publicatiedatum

19-11-2024

Auteursrecht

© 2024 Provincie Groningen. Alle rechten voorbehouden. Geen enkel deel van deze publicatie mag worden verveelvoudigd of verspreid zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Contact

Postadres: Provincie Groningen,
Postbus 610, 9700 AP Groningen
E-mail: info@provinciegroningen.nl